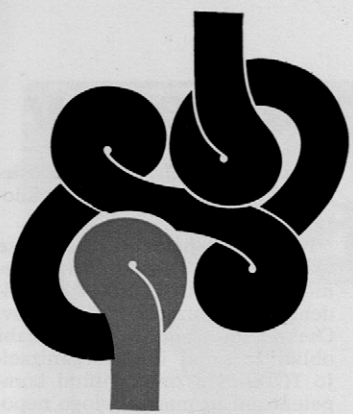

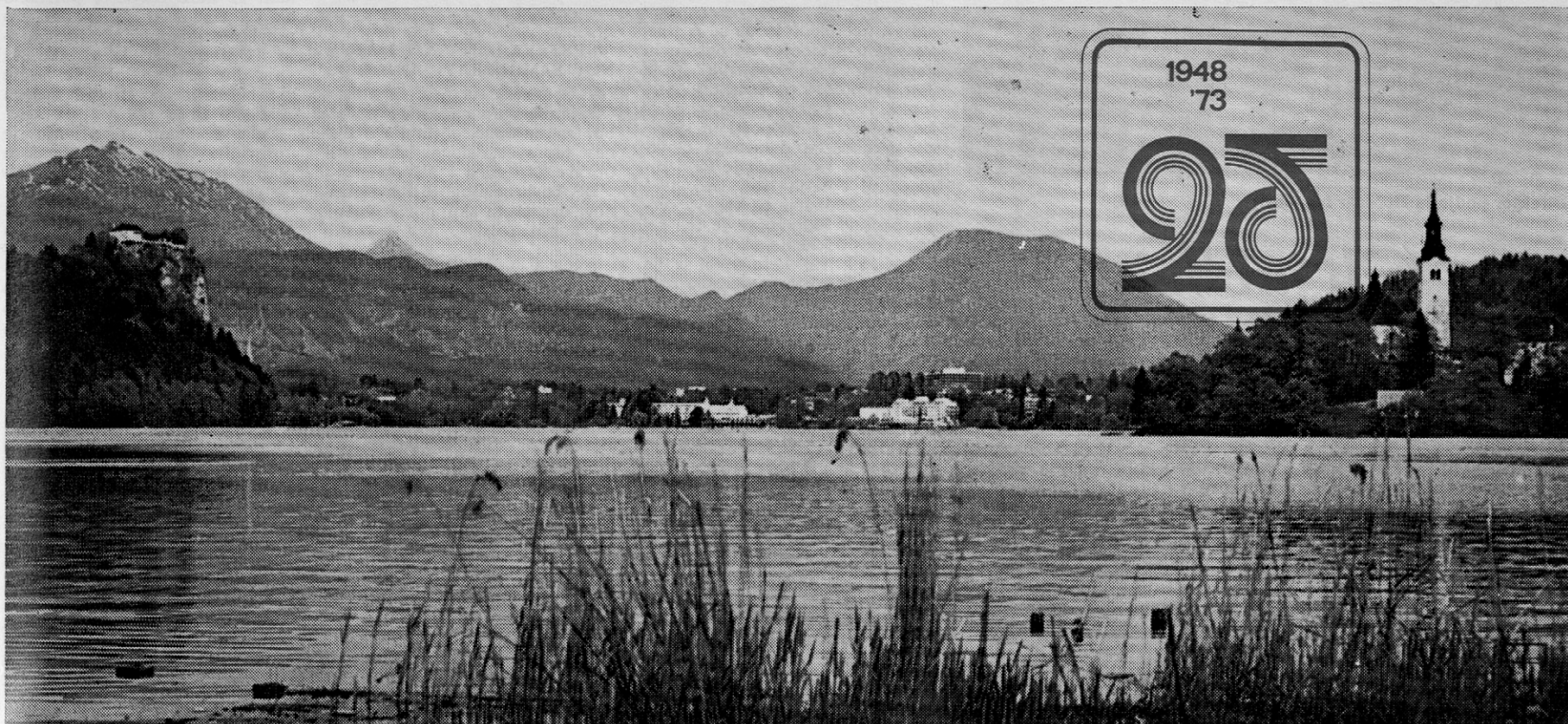
GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO III

TOREK, 15. 5. 1973

Št. 5

Ob jubileju

Ko zaključujemo 25-letno obdobje dela in razvoja našega podjetja, nam kratek pregled današnjega stanja pove največ o tem, kaj je bilo zgrajeno in kako smo razvili proizvodnjo, saj ob začetku ni bilo ničesar, če izvajamo le nekaj žag v ruševinah.

Bogata gozdnatost Gorenjske, s poznanimi alpskimi gozdnimi koncentracijami na Pokljuki in Jelovici je že davno vzbudila gozdarje in žagarje, da so s primitivnimi sredstvi iskali možnosti preživetja in kasneje trgovanja. Od tu dalje jim ni uspelo priti, ker so stali pod zaviralnim pritiskom spekulantskih lesnih prekupčevalcev. Domač človek je ostal le drvar in žagar.

Po letu 1945, ko smo se predali povojni obnovi domovine in ko si je delavec sam začel krojiti svojo usodo in lepšo bodočnost, smo občutili veliko potrebo,

da izdelamo čimprej in čimveč gradbenega in konstrukcijskega lesa za obnovo porušeni domov in izgradnjo novih tovarn in delavnic.

Časa in sredstev takrat ni bilo, da bi razmišljali o najbolj ekonomični obnovi požganih žag, izkoristili smo največ preostalega na pogorščih in žage obnovili tam, kjer so bile.

Po prvem navalu velikih potreb, ki smo jih pokrili z žaganim lesom, smo pričeli razglabljati o boljšem gospodarjenju, ki smo si ga izoblikovali s tem, da smo ukinili nekatere manjše in slabše opremljene žage in smo pričeli misliti tudi na boljše izkoriščanje lesa z lastno predelavo.

Sele v zadnjih desetletjih smo nekdanjo žagarsko proizvodnjo uspeli razviti v sodobno lesno industrijo z moderno tehnologijo.

Izoblikovala sta se dva močnejša centra, prvi v Boh. Bistrici, drugi na Bledu, z dislociranimi obrati v Belci, Podnartu, Lancovem in Begunjah, vendar največ za lokalne potrebe in izdelavo lesne moke v Soteski. V Belco so pritekale večje količine hlodovine po novozgrajeni cesti s področja Belce.

Koncentracija v dveh velikih žagah je omogočila racionalno in strokovno dognano primarno predelavo, ki je slovela v trgovini po skrbni manipulaciji in pripravi lesa za izvoz in po kvaliteti lesa pod oznako »Carintia«. Lesna industrija je kmalu postala tudi na Gorenjskem močan dejavnik gospodarskega in socialnega razvoja, ker je neprestano zaposlovala nove kadre — delavke in delavce. V neposrednem zaledju je bogato prirastel gozd v najlepše sestoje, ki so zagotovili obstoj in razvoj lesne industrije Triglavskega gozdnogospodarskega območja.

Dragocen smrekov les je pričel redno pritekati po novozgrajenih gozdnih cestah s kamioni, nič več z zamudno vprego in dragimi žičnicami. Reden dotok surovine

je zagotovil industrijski tok proizvodnje, neodvisno od sezonskih ali vremenskih vplivov.

»Drvar in žagar« sta postala industrijska delavca z vso zavestjo in miselnostjo ter pravicami in dolžnostmi socialističnega delavca po priborjeni zmagi. Ne prestando smo iskali boljše tehnologije, modernjših strojev, varnejšega dela, boljših delovnih in življenjskih pogojev ter vsestranskega izobraževanja.

S samoupravnim socializmom si je delavec pridobil odločujoči vpliv na najpomembnejša dogajanja v svoji tovarni in podjetju ter najmočnejši vpliv na razvoj in dogajanja v kraju, občini, okraju in republiki.

Z izboljševanjem delovnih pogojev, v tovarni in delavnici, je delavec stremel tudi k izboljšanju življenjskih pogojev svoje družine s tem, da je pričel graditi stanovanja, boljše, kakor jih je bil vajen. Večina je ta cilj dosegla, mnogi so s pridnim delom stanovanja in lastne hiše že preuredili in modernizirali. Le posamezniki in predvsem mlade družine si še niso uspele dokončno urediti stanovanj. Slednji imajo

najboljša zagotovila v novi politiki stanovanjske izgradnje, da problemi ne bodo ostali nerešeni.

Dve veliki moderni tovarni lesne industrije pomenita močno materialno in socialno politično bazo bohinjkega in blejskega območja, dislocirani obrati pa v manjšem merilu za neposredno okolico.

Tovarna opaznih plošč je še vedno zadržala karakteristično predelavo masivnega smrekovega žaganega lesa v troslojne opazne plošče. To dejstvo neločljivo povezuje proizvodnjo z gozdnim zaledjem, istočasno pa pomeni, da je treba za perspektivni razvoj lesne industrije organizacijsko in poslovno povezati zaledje s predelavo. Tu gre za povezavo dveh delovnih skupnosti, prve gozdarstva in druge lesne industrije, ki bi morali najti več skupnih — perspektivnih interesov za sodelovanje in delitev rezultatov.

Tovarna vrat na Bledu delno še uporablja smrekov žagan les iz neposrednega zaledja. Tudi za ta primer bi morali postaviti solidnejša zagotovila za preskrbo predelave z domačim lesom.

Obe tovarni imata lastno proizvodnjo žaganega lesa, ki sta tradicionalno vezani na sedanji lokaciji, kar ne zagotavlja racionalnejšega poslovanja in najboljše izkoriščanja visokovrednega smrekovega lesa. Vsekakor je moderna tehnologija v primarni predelavi povezana s čim večjimi koncentracijami, ki jih danes že tudi rešuje in omogoča sodoben in učinkovit transport.

Ob prehodu v drugo obdobje — v obdobje 50-letnice podjetja, je investicijska dejavnost močno razgibana na obeh področjih hkrati, kar gotovo pomeni veliko obremenitev sredstev, kadrov in proizvodnje.

Tekoča investicijska vlaganja imajo značaj izgradnje predelovalnih oddelkov obeh tovarn in dopolnjevanja tehnoloških vrzeli z dodatnimi stroji in izgradnje pomožnih objektov in sušilniških kapacitet za žagan les.

Posebno pozornost osredotočamo tudi razvoju lastne prodajne mreže.

Najpomembnejša razvojna smer so »hiše v paketu«, za kar je opravljenih že precej pripravljaj-

nih del in mora le še kooperacijska operativna zagotoviti sinhronizirano proizvodnjo, prodajna operativna pa realizacijo prodaje. Analize so pokazale konkurenčnost cen, preizkus tržišča pa zagotavlja velik odkupni interes. Prav pri nas programirani način gradnje stanovanj in gospodarskih objektov sprejemajo zainteresirani — graditelji z največjim zanimanjem. Dober plasman »hiš v paketu« nam bo zagotovil tekočo prodajo naših izdelkov in možnosti, da osvojimo proizvodnjo novih artiklov za dopolnitev »paketov«.

Za dopolnitev »paketa« bomo na obratu Podnart osvojili sodobno proizvodnjo strešnih konstrukcij.

Pri dopolnjevanju asortimana izdelkov lahko zanesljivo računamo na kapacitete lesnega obrata KZ Češnjica, s katerim imamo sklenjeno stalno kooperacijsko pogodbo, ki nam že v sedanji praksi kaže smiselno in obojestransko koristnost te povezave.

Z Gozdnim gospodarstvom Bled smo sklenili pogodbo o po- (nadaljevanje na 2. strani)

Direktor podjetja Hočevar ing. Jurij

Ob jubileju

(nadaljevanje s 1. strani)

slovno tehničnem sodelovanju, da bi skupno zagotovili največji razvoj gozdno-lesnega gospodarskega razvoja območja.

Samoupravno delo je v preteklem obdobju zaživelo v vseh enotah do centralnega delavskega sveta preko vseh svetov in komisij. Delavci se uspešno vključujejo v odgovorne naloge in sodgovorno sklepajo o najvažnejših odločitvah. Veliko število članov samoupravnih organov v delovni skupnosti pomeni jamstvo, da samoupravni socializem zadrži le eno — pravo obliko in vsebino.

Vsem članom delovne skupnosti, ki na novo stopajo na delovna mesta ali so sodelovali v vsej dobi, ali so že odslužili aktivno sodelovanje in z zadovoljstvom spremljajo nastajajočo lesno industrijo, gre zasluga za dosežene proizvodne in razvojne uspehe. Mnogim se žal ne moremo še enkrat zahvaliti za nesebično sodelovanje.

Sindikrat, družbenopolitična razredna organizacija

Že pred ustanovitvijo podjetja leta 1948, je bila ustanovljena sindikalna organizacija za združevanje delavcev in z namenom varovanja njihovih pravic, za doseg ciljev pri odločanju, za vodenje gospodarskih in političnih usmeritev.

V prvih povojnih letih je bila sindikalna organizacija skupna za lesno industrijo in gozdarstvo. V letu 1953 pa je prišlo do ločitve gospodarstva in sindikata, tako je lesna industrija dobila svoj sindikat.

Prav bi bilo, da bi v tej jubilejni številki časopisa navedli imena predsednikov sindikalnih odborov, pa nam žal to ni mogoče.

V upravnih odborih sindikata je stalno delovalo nad 50 delavcev in to v podružnicah:

LIO Bohinjska Bistrica, LIO Soteska, LIO Bohinjska Bela, LIO Rečica, LIO Gorjana, Tovarna embalaže Vintgar, Kovinski obrat Bohinjska Bistrica in uprava podjetja.

Vzporedno z razvojem podjetja in preusmeritvijo proizvodnje, je bilo nekaj navedenih obratov ukinjenih.

V letu 1962 pa se je k LIP-u Bled priključilo MLIP »Jelka« Radovljica s svojimi obrati: Lancovo, Podnart in Kranjska gora. Priključila pa se je tudi KZ Mojstrana s svojima obratoma Mojstrana in Belca.

Z reorganizacijo podjetja v zadnjem času pa so ostale še sindikalne organizacije:

Z lastnim združenim delom so zgradili vse proizvodne oddelke, nabavili vso opremo in zagotovili delovni skupnosti pogoje za nadaljevanje proizvodnje in nov razvoj.

Kolektiv LIP Bled si je z dolgoletnim vključevanjem na domačem in tujih tržiščih pridobil mnogo poslovnih prijateljev, ki cenijo delo in poslovno LIP Bled. Želja nas vseh je, da bi tudi v prihodnje obdržali ugled in simpatije s svojim kvalitetnim delom in poslovno resnostjo pri sedanjih in pridobili pri novih partnerjih.

Na pragu drugega četrtsotletja stojimo pred nič manjšimi dolžnostmi in nalogami. Kar smo zgradili, moramo še bolj oplemeniti in posodobiti, še bolj se moramo vključiti v delitev dela doma in zunaj, da bomo zagotovili vsem še lepšo bodočnost, da se z delom in politično zavedni priključimo vsem delovnim ljudem pri uresničevanju samoupravnih načel in socialistične ureditve Jugoslavije.

— Tovarne Bohinj »Tomaž Godeck«, Bohinjska Bistrica
— Tovarne Bled, Rečica in njene enote Mojstrana in Lancovo
— uprava podjetja.

Sindikalne organizacije z 819 člani v podjetju povezuje koordinacijski odbor. Ta odbor ima povezavo z Občinskim sindikalnim svetom Radovljica, predvsem po liniji izobraževanja sindikalnih delavcev, občinskih športnih iger, reševanja stanovanjske problematike, sporazumevanj, stabilizacijskih ukrepov itd.

V odborih deluje 45 delavcev. Delovni cilji organizacije so:

— krepiti enotnost delavcev
— razvijati samoupravljanje
— bojevati se proti vsem birokratskim in drugim tendencam
— še posebno pa sodelovati pri uveljavljanju in varstvu pravic delavcev, ki izhajajo iz družbenega dela, izboljšanja delovnih in življenjskih razmer delavcev.

Člani upravnih odborov sindikalnih organizacij so sodelovali pri vseh važnejših dogajanjih v podjetju in to:

— pri samoupravljanju
— pri reševanju stanovanjske problematike
— pri preskrbi
— pri rekreaciji in športu.

Svoje načrte za doseg ciljev v splošno korist delavcem in podjetju pa bo sindikat še posebno lahko izoblikoval s svojo navzočnostjo pri organiziranju temeljnih organizacij združenega dela.

Iskra Stanko

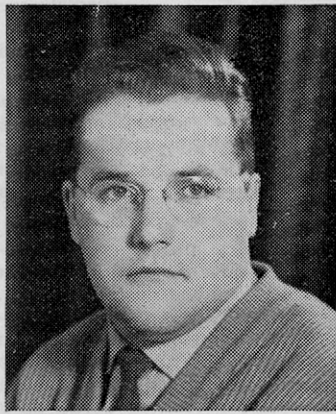
O delu samoupravnih organov

Prav je, da se ob 25. letnici obstoja našega podjetja ozremo tudi na delavsko samoupravljanje. Upam, da mi moji predhodniki ne bodo zamerili, če uporabim njihovo geslo, da je bilo leta 1950 z izvolitvijo prvega CDS podjetja, dan ključ podjetja v roke delavcem-upravljalcem.

Res je, da je bil to začetek nove poti upravljanja v našem podjetju in sploh v naši družbi z vsemi slabostmi in neizkušnostjo, ki je prisotna na vsakem startu. Danes lahko ugotovljamo, da se je delavsko samoupravljanje, s splošno podporo vseh činiteljev, uveljavilo in da se iz dneva v dan pridobiva na ugledu in zaupanju vseh delovnih ljudi. Pot, prehojena do danes, ni bila lahka. Potrebna je bila sprememba zastarele miselnosti in splošna preobrazba delovnega človeka. Prav v ta namen je CDS organiziral v letih 1963, 1965, 1966 in 1968 seminarje za vzgojo svojih članov. Skupno se je teh seminarjev udeležilo okoli 130 članov kolektiva. Leta 1966 se je 6 članov kolektiva udeležilo šole za samoupravljalce. Vzgoja delavcev za samoupravljalce je bila nezadostna in potrebno bi bilo posvetiti temu vprašanju večjo skrb.

CDS podjetja je deloval enotno s pomočjo obratnih DS in s svojim upravnim odborom, kot izvršnim organom. CDS podjetja je vsa leta nazaj sprejemal letne plane proizvodnje, prodaje, investicijskih vlaganj in plane vseh vrst potrošnje. Na področju samoupravnih aktov je sprejel celo vrsto prepotrebni določil, pravilnikov itd., ki dajejo osnovna merila pri poslovanju podjetja. Skratka, lahko rečemo, da je bilo delavsko samoupravljanje prisotno pri vseh važnih odločitvah in da je odigralo odločilno vlogo pri poslovnih politiki podjetja.

Obravnavali so se tudi problemi nagrajevanja, stanovanjske politike, odnosno sploh vse, kar zadeva standard članov našega kolektiva. Člani kolektiva so se seznanjali z delom in sklepi organov preko zapisnikov, javnih obvestil na oglasnih deskah in preko internega časopisa Glasilo. Na množičnih sestankih so bile obrazložene tudi glavne smernice proizvodnje, prodaje in investicijske politike. Skrbeti bi morali, da bi sleherni član kolektiva imel možnost, da se spozna z vsemi problemi podjetja.

Predsednik CDS Lap Franci

Na podlagi ustavnih dopolnil smo v letu 1971 reorganizirali delo samoupravnih organov tako, da smo ukinili upravni odbor ter uvedli za posamezna področja dela svete pri CDS. Ukinjeni so bili tudi obratni DS — nadomestili so jih tovarniški DS s svojimi sveti. Vsebinsko se je z reorganizacijo spremenilo delo tako, da se je CDS lahko bolj aktivno ukvarjal z najvažnejšimi vprašanji. Sveti imajo vsa pooblastila, da lahko samostojno odločajo in ukrepajo v področju svojega dela ter CDS predlagajo predloge v potrditev. Rezultati reorganizacije so se pokazali v boljši kvaliteti dela samoupravnih organov ter v tem, da je odločanje dano še bolj v širino članom kolektiva. Kvaliteta dela samoupravnih organov je bila v preteklosti veliko odvisna od zmožnosti, iznajdljivosti ter

posluha za vodenje CDS od njenih predsednikov. Mislim, da so svoje delo dobro opravili. Oglejmo si predsednike CDS od ustanovitve do danes:

od leta
1950—1953 Pfeifer Matija
1953—1955 Robič Ivan
1956—1957 Mencinger Franc
1957—1959 Cerkovnik Zdravko
1960—1962 Taler Niko
1962—1965 Kocjančič Ciril
1966—1967 Čuden Vinko
1967—1968 Delavec Avgust
1968—1969 Knaflič Zdravko
1969—1970 Žitnik Janez
1970— Lap Franci

SESTAVA DANASNJIH ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA:

CDS ima 22 članov. 12 svetov CDS ima skupno 62 članov, odbor za narodno obrambo 5 članov ter svet delovne skupnosti uprave LIP Bled 9 članov.

DS Tovarne Bohinj ima 19 članov, dva sveta skupno 14 članov ter komisijo za kršitev delovnih dolžnosti — 5 članov.

DS Tovarne Bled šteje 19 članov, dva sveta skupaj 10 članov ter komisija za kršitev delovnih dolžnosti 5 članov.

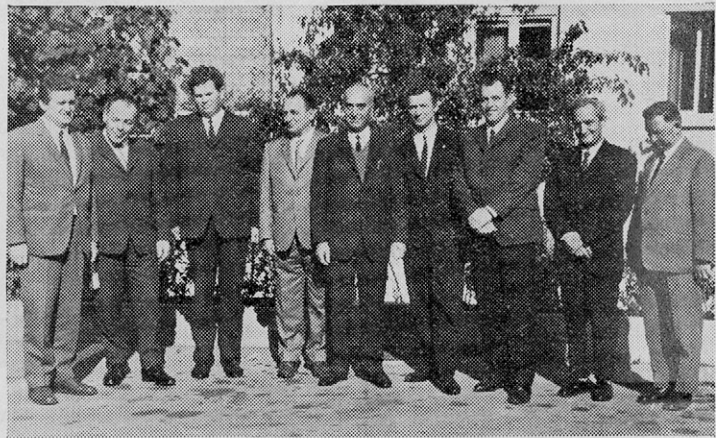
Iz tega sledi, da sodeluje direktno v delavskem samoupravljanju skupno 175 članov kolek-

tiva ali skoraj 22 % vseh zaposlenih, s čemer smo lahko zadovoljni.

Na kraju pogledimo kako se vključujemo s sedanjim sistemom samoupravljanja v predvideno organizacijo TOZD-ov. Osebo smatram, da smo v slabi obliki že sedaj imeli organizacijo TOZD-ov z zmanjšanimi kompetencami in manjšo vlogo neposrednega proizvajalca. S tem ne mislim reči, da bo potrebno malo dela in truda za izpeljavo organizacije TOZD-ov. Vseeno se nam že kaže ogrožje, potrebno bo pa smelo in z veliko mero previdnosti stopiti v organizacijo TOZD-ov, seveda v tako, ki nam bo zagotavljala še večje uspehe na vseh področjih našega dela.

Delavsko samoupravljanje je upravičilo obstoj tudi v našem podjetju. Organizacijsko in idejno ga moramo nenehno krepiti. S svojo avtoriteto mora pokazati, da ni skrivalnica neuspešnih odločitev vodilnih članov kolektiva in orodje za doseg in uveljavitev privatnih interesov. Samo takšno bo lahko odigralo svojo vlogo in mislim, da je takšnim ciljem tudi namenjeno.

Predsednik CDS
Franc Lap

Dosedanji predsedniki DS podjetja ob 20-letnici samoupravljanja

Del našega življenja...

Te dni mineva 25 let, ko je Lesno industrijsko podjetje tu na Bledu dobilo prvo organizirano obliko in postalo del družbenega udejstvovanja in sestavni del našega življenja.

Te obletnice ne postavljamo zgolj zato, da bi ob letošnjem jubileju samo formalno zaznamovali dve in pol desetletji neke aktivnosti, ampak predvsem, ker je prav, da se spomnimo prvega leta ter poteka razvoja vse do danes.

Pomen tega 25-letnega jubileja naj bi delno vrednotil naše delo ter koliko in kdo je pri tem zavzel in prisoten.

Rezultati povojnega razvoja naše dejavnosti, ki je praktično morala začeti od začetka, kažejo odnos posameznikov, ki že desetletja z ljubeznijo, a vendarle z vso vnemo delajo na razvoju našega podjetja, povedo, da je bilo storjenega že veliko, kljub začetnim težavam in da smo sposobni prevzeti še tako zahtevno nalogo.

Ob tej priliki bi bila na mestu ugotovitev, da je dati priznanje tistim, posameznikom, ki so nesebično prispevali k obogatitvi naše dejavnosti na posameznih področjih in ki so prispevali k afirmaciji našega podjetja.

Živimo v obdobju, ko kaj radi pozabljamo kdo so bili tisti, ki so dali idejo za razvoj naše lesne industrije. Vse do danes nismo bili pozorni, kdo so bili začetniki in s kakšnimi težavami so se srečevali, pa kljub temu uspeli, za svoje delo pa niso prejeli nobenih priznanj.

Pozabili smo že kako je potekal razvoj. Gotovo bi šlo v pozabo še več, če se ne bi odločili, da zberemo podatke, ki so nam še dostopni. To gradivo naj bo dokaz, koliko prizadevanj je bilo potrebno, da je bilo zgrajeno vse, kar danes imamo.

Pred vsem gre zahvala pionirjem našega razvoja. Za ves trud in vse tisto, kar so za napredek storili ravno tako ohranimo v spominu tudi tiste vzornike, ki so že v pokoju ali jih ni več med nami.

Ob koncu bi še poudaril, da delo ni samo delo, ampak tudi človekova potreba, sredstvo njegovega plemenitenja in sodelovanja, je spodbuda za spoštovanje človekove zmogljivosti in pomagati gojiti človeku potrebo po sožitju in ustvarjalnosti.

Zvonko Jirasek

DIREKTORJI LIP-a BLED OD USTANOVITVE DO DANES

HOLY ERNEST	od 17. 5. 1948	do 30. 7. 1948
LUKMAN RAJKO	od 1. 8. 1948	do 25. 8. 1949
AMBROŽIČ ANTON	od 25. 8. 1949	do 11. 3. 1950
OSTERMAN ing. JOŽE	od 11. 3. 1950	do 30. 9. 1950
KUNČIČ ANTON	od 1. 10. 1950	do 30. 4. 1951
OSTERMAN ing. JOŽE	od 1. 5. 1951	do 31. 5. 1953
KRŽIŠNIK ANTON	od 1. 6. 1953	do 30. 6. 1970
CUZNAR FRANCI v. d.	od 1. 7. 1970	do 30. 4. 1971
ing. VRTAČNIK OLEG	od 1. 5. 1971	do 31. 12. 1971
CUZNAR FRANCI v. d.	od 1. 1. 1972	do 31. 10. 1972
HOČEVAR ing. JURIJ	od 1. 11. 1972	dalje

Kronika podjetja

Napravimo kratek sprehod nazaj v leto 1948, ko je bilo z odločbo Ministrstva za gozdarstvo in lesno industrijo usanovljeno naše podjetje pod nazivom Lesno industrijsko podjetje Bled — LIP Bled.

Takrat ustanovljeno podjetje je obsegalo Triglavsko gozdno

izdelek in izdelek glavni nosilec bremena za obnovo porušene domovine in osnovni kapital družbenega razvoja tudi ostalih industrijskih panog. Zaradi še nerazvite finalne predelave, je žagan les, kot polfinalni izdelek v razvijajoči se mednarodni menjavi blaga, postal kot glavni

grabnu ter žičnici v Mokrem logu za revir Gorjuše, ki so imele le majhno kapaciteto. Pokljuka in Mežaklja sta imeli zasilno cestno zvezo proti Bledu, severno pobočje proti Notranjemu Bohinju pa le spravljen poti, kakor tudi predel Belce v zgornjesavski dolini. Mreža transportnih objektov je bila tako tudi za lažji dostop do delovišč zelo neugodna.

Za namestitev gozdnih delavcev in voznikov je bilo le malo možnosti, še te v nezadovoljivi kvaliteti. Zaradi vsesplošnega pomanjkanja delovne sile, posebno gozdnih delavcev na tem področju, je bilo treba računati na angažiranje ljudi iz drugih področij: Primorske, Prekmurja, Bosne, Dalmacije, Like itd.

Porast in potrebno povečanje števila voznikov je enako terjalo zadostitev nastalih potreb, izgradnjo stanovanj, hlevov, skladišč in raznih delavnic, ker je bilo treba misliti tudi na zadosti močne režijske grupe voznikov, ki naj bi reševale vse kritične izvele in prevoze s konjsko vprego.

Zagotovitev pravočasne in pospešene izgradnje gozdnih cest, spravljenosti poti in žičnic s pomočjo lastnega gradbenega oddelka, bi šele omogočila povečan promet na poti iz gozda do potrošnikov.

Lastni avtopark z zadostnim številom kamionov naj bi opravljal transport pričakovanih lesnih mas na vseh možnih relacijah. Tudi naloge, ki naj bi jih opravljal zaledje, so bile važne za zadostitev dnevnih potreb oskrbe in vzdrževanja. Tudi tu je bilo potrebno zorati ledino v takrat še nedoumljivem obsegu, da bi zaradi splošnega pomanjkanja osebnih dobrin ne trpelo uspešno delo. Močne vzdrževalne enote naj bi skrbale za redna popravila na celotnem gozdnem področju za vse veje dejavnosti.

Kratek opis takratnega stanja in potreb gozdne proizvodnje, kakršno je zateklo novoosnovano podjetje, sem okvirno podal z namenom, da bo vsaj delno osvetljena tudi tista stran uspehov podjetja, ki je danes skorajda že pozabljena, a vendar predstavlja, po težavnosti stopnji, precejšen del 25. letnega jubileja. Ne bi bilo prav, če se s to kroniko ne bi spomnili nazaj vseh tistih ljudi, ki so z zavestjo opravljali svoje naloge, podnevi in ponoči, in tako prispevali svoj delež tudi k razvoju podjetja.

Prvi prehod iz obnove lesno industrijskih obratov na redno delo še ni bil docela zaključen, ko so že morale slediti priprave za izboljšave obstoječega stanja in povečanje zmogljivosti.

Zatečeno stanje na lesno industrijskih obratih je bilo dokaj neugodno, vsi obrati so bili v zastarelem stanju, opremljeni v glavnem s preživeli stroji, ki so bili med okupacijo v ognju. Obrati so ostali ali bili po vojni obnovljeni na starih temeljih, le nacionalizirana žaga »Impex« v Bohinjski Bistrici je bila v letu 1946/47 zgrajena skoraj na isti lokaciji na novih temeljih, s povečano žagalnico in nekoliko zboljšano strojno opremo.

V žagalnici sta bila postavljena dva polnojarmenika, star Topham 650 mm, ki je bil že v ognju in Linck 700 mm, ki je bil v letu 1947 prestavljen iz obrata Soteska. Kapaciteta obeh polnojarmenikov je znašala 10.000 m³ hlovovine pri enkratnem žaganju in enozmenskem obratovanju. Instalirana pogonska moč, lokomobila Assmann 80 KM. V skladu s potrebami je bila povečana tudi kotlovnica in brusilnica. Kaj drugega takrat obrat še ni imel, razen zasilno remontno in mizarско delavnico.

Žaga »Markez« ob potoku Belca v Bohinjski Bistrici je pripadala obratu »Tomaž Godec« in bila opremljena s polnojarmenikom znamke Esterer 500 mm, na vodni pogon s turbino 30 KM. Kapaciteta polnojarmenika je bila 1700 m³ hlovovine. Kapaciteta zabojarne 500 m³.

Žaga »Hajmirahar« II ob potoku Belca v Bohinjski Bistrici je ravno tako obratovala v sklopu obrata »Tomaž Godec«, opremljena s polnojarmenikom Pini & Kay, zmogljivosti 1500 m³ hlovovine, za pogon je služilo železno vodno kolo na korce, jakosti 15 KM.

Obrat Soteska je bil obnovljen v letih 1945/46, opremljen z dvema polnojarmenikoma Esterer 650 mm in Linck 710 mm svetlobe.

Obrat Jesenice, opremljen s polnojarmenikom Topham 650 mm svetlobe, zmogljivosti 3000 m³ hlovovine, je imel za pogon vodno turbino, jakosti 34 KM.

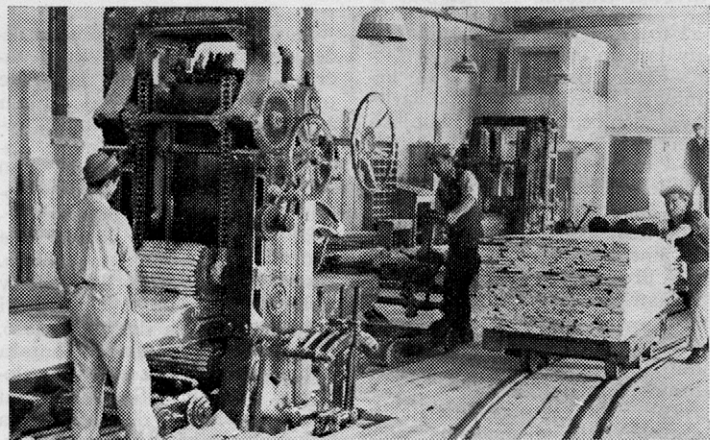
Obrat Lancovo, opremljen s polnojarmenikom Pini & Kay svetlobe 650 mm, vodno turbino 30 KM in kapaciteto 2500 m³ hlovovine.

Obrat Podnart, s polnojarmenikom kapacitete 2000 m³ hlovovine in pogon z vodnim kolesom na Savi.

Podjetje je v letu 1948 in 1949 opravljalo tudi žago pri železniški postaji Most na Soči in jo nato preneslo v upravljanje GG Tolmin.

Skupno število	
polnojarmenikov	17 kom
Kapaciteta v m ³ hlovovine 1 × 8 ur letno	56.400 m ³
Kapaciteta zabojarne 1 × 8 letno	900 m ³
Polnojarmeniki zastareli s povprečno starostjo 26 let.	

Za velike naloge, ki so stale pred kolektivom je bilo obstoječe stanje osnovnih sredstev, zaradi splošne dotrajanosti, zelo skromno. Splošno stanje opremljenosti obratov na nizkem nivoju, brez vsake mehanizacije, brez pokritih skladišč, brez pnevmat-

Stara oprema žagalnice v Bohinju

Kapaciteta obrata je znašala 10.000 m³ hlovovine, za pogon sta služili dve vodni turbini, jakosti 120 KM.

Obrat Bohinjska Bela je bil usposobljen za obratovanje z delnim popravilom, ker je utrpel le poškodbe iz topovskih strel. Opremljen je bil z dvema polnojarmenikoma, zmogljivosti 8000 m³ hlovovine, svetlobe 650 in 500 mm. Za pogon je služila lokomobila 80 KM.

Obrat Rečica je bil opremljen z dvema polnojarmenikoma Esterer 710 mm in Seyfert 400 mm svetlobe, katerih kapaciteta je znašala 8000 m³ hlovovine; za pogon je služila lokomobila 80 KM.

Obrat Gorje s tremi polnojarmeniki, svetlobe 650, 650 in 500 mm je imel kapaciteto 8000 m³ hlovovine, za pogon je služila lokomobila 80 KM.

Obrat Vintgar je imel ustaljeno proizvodnjo lekarniških škatlic in škatelj za kolomaz ter gajbic za sadje. Žaga je opravljal pretežno le uslužnostno žaganje. Kapaciteta polnojarmenika 1700 m³ hlovovine, za pogon obrata sta služili dve turbini 50 KS.

skih naprav za lesne odpadke in tudi brez primernih prostorov za vzporedne prostore in oddih delavcev.

Za obratovanje je lesna industrija potrebovala ogromno raznovrstnega materiala, rezervnih delov, kar pa na tržišču ni bilo mogoče, ali pa le s težavo najti. Zastoji strojev se bili pogosti in dolgotrajnejši kadar je bilo treba čakati na rezervne dele iz uvoza.

Splošno pomanjkanje delovne sile je bilo toliko večje, ker je obratovanje potekalo v dveh in treh izmenah. Tudi za delo na žagah je bilo treba iskati delovno silo na drugih področjih in drugih republikah. Organizirana strokovna vzgoja delavcev je bila nujna, pa tudi hitra izgradnja delavskih stanovanj za namestitev novih delavcev.

Kratek kronološki zapis obstoječega stanja v letu 1948 nam bo služil za primerjavo opravljenega dela in doseženih uspehov, ki jih bom v skrženi obliki navedel v naslednjem poglavju.

(nadaljevanje na 4. strani)

gospodarsko področje, ki ga je upravljalo Gorenjsko Gozdno gospodarstvo s sedežem na Bledu.

Dejavnost novoustanovljenega podjetja je obsegala gozdno eksploatacijo in lesno industrijo. Gozdna eksploatacija je obsegala vse posle od poseka — spravila — prevozov do oddaje gozdnih sortimentov na lesno industrijske obrate ali naložene na vagon in kamione za odpremo drugim koristnikom. Hlovovino in drobno oblovino so lesno industrijski obrati predelovali v žagan les za potrebe domačega trga in za izvoz, le manjše količine žaganega lesa so bile porabljene za predelavo v zaboje in ladijski pod.

Podjetje so sestavljale sledeče gozdne manipulacije: Bohinjska Bistrica, Pokljuka in Jesenice ter lesno industrijski obrati »Tomaž Godec« Boh. Bistrica, kateremu sta pripadali tudi žagi Markez in Hajmirahar II., nadalje obrati Soteska, Bohinjska Bela, Rečica, Gorje, Vintgar, Jesenice, Lancovo in Podnart.

Obrat Vintgar je imel v svojem sestavu malo polnojarmeniško žago in razvito predelavo drobne lesne embalaže, predvsem lesene lekarniške škatljice.

V prvih povojnih letih in še dalje je bil les kot surovina, pol-

izvozni sortiment v evropske in ostale središnje države. V mnogih primerih je bil les nenadomestljiv za različne namene uporabe, zato je bila razumljiva ponudba lesa po vojni, doma kakor v svetu, ogromna.

Takratne povojne razmere, ko je še vsega primanjkovalo, razen dobre in jeklene volje in zavesti delovnih ljudi, so pred novo osnovano podjetje stopile naloge v vsej svoji razsežnosti tako, kakor če bi npr. primerjali z vilami in kosami oborožene ljudi, ki gredo v spopad z dobro oboroženo vojsko.

V izrazito alpskem področju, na katerem so gospodarile gozdne manipulacije, so bili pogoji dela zelo zahtevni, kajti obstoječe stanje v gozdnih revirjih je bilo vsklajeno z normalnimi potrebami. Za tako povečan obseg dela je bilo potrebno načrtno pristopiti k izgradnji vseh objektov, od prehrane gozdnih delavcev, do izgradnje cest in žičnic.

Gozdna področja Jelovice, Pokljuke, Mežaklje, Notranjega Bohinja in zgornjesavske doline so bila takrat več ali manj zaprta. Jelovica za motorna vozila nedostopna, spravilo gozdnih sortimentov do dostopnih cest je bilo možno le z zelo zastarelimi žičnicami — Podkoritu in Blatnem

Stara žaga na Rečici

Kronika podjetja

(nadaljevanje s 3. strani)

LETO 1948 DO 1952 GOZDNA PROIZVODNJA

Pričetek načrtnega dela in razvoja posebnih služb, ki so se razvile iz pričetkov v letu 1947:

- gradbeni odsek
- transportne službe
- vzdrževanje
- preskrba
- ekonomija.

V vseh predelih celotnega gozdnega območja je bilo v letih 1948 do 1952 zgrajenih 20,4 km gozdnih kamionskih cest in 12,1 kilometra gozdnih poti rekonstruiranih v kamionske ceste, delavske stanovanjske montažne barake, menze, trgovine, gospodarska poslopja, nakladalne rampe, žičnice, konjski hlevi, manipulacijske barake itd. Najvažnejša je bila novogradnja kamionske ceste Bohinjska Bistrica—Rovtarica, ki je bila končana v letu 1952 in tako povezala lesno industrijski obrat v Bohinjski Bistrici z Jelovico, kot glavnim gozdnim zaledjem tega obrata.

Ostale službe so skrbele, da se je delo odvijalo načrtno in brez

žagarska proizvodnja je nekaj pridobila na zmogljivosti, ker sta bila v letu 1948 postavljena dva nova polnojarmenika in v letu 1949 bločna tračna žaga.

Nadaljnja predelava žaganega lesa se je po tradiciji usmerila v izdelavo zabojev in ladijskega poda. Ta usmeritev je ravno sledila danim pogojem, t. j. skromni razpoložljivi strojni opremiti in možnosti prodaje na zunanji trg, predvsem v države Bližnjega vzhoda. Ta trgovinska menjava je naši tekstilni industriji oskrbela prepotrebni bombaž in tudi razne prehranske artikle za splošno rabo. Že takrat se je v kolektivu porajala želja, da bi izvozili čimveč polfinalnih in finalnih izdelkov in čimmanj surovin — žaganega lesa.

Ko so bili v podjetju 23. 10. 1950 položeni temelji delavskemu samoupravljanju, je politika razvoja v smeri finalne predelave še bolj zaživila.

To leto lahko imenujemo prvo prelomnico razvoja, panogo 313 — gozdno eksploatacijo, je s 1. januarjem 1953 prevzelo gozdno gospodarstvo, že v letu 1952 pa se je količina hlodovine znižala za polovico napram letu 1950.

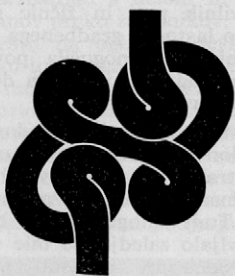
najem KZ Zg. Dobrava in od leta 1955 ga je imelo v najemu Medzadružno lesno industrijsko podjetje »Jelka« Radovljica.

V letu 1950 je v Bohinjski Bistrici stekla proizvodnja lesne volne in v letu 1956 lesnih vrvi. Proizvodnja je bila v letu 1956 ustavljena in stroji demontirani. Prostor se je izkoristil za mizarско delavnico, ki se je do leta 1963 bavila z izdelavo raznovrstnih finalnih izdelkov za prodajo in potrebe podjetja, v letu 1964 pa se je v glavnem usmerila na izdelavo vhodnih in garažnih vrat.

Z ureditvijo provizorne zabojarne v skladiščni lopi na obratu »Tomaž Godec« in prenosom dotdanje proizvodnje iz žage »Markež«, je porasla proizvodnja kvalitetnih zabojev, ker je bila medtem izpopolnjena tudi strojna oprema. Podjetje je v letu 1952 oddalo za izvoz 1540 m³ zabojev, proizvodnja in izvoz sta se večala vse do leta 1957. Nato je bila v stalnem upadanju, letna količina pa je bila odvisna od razpoložljive količine za nekalitne zaboje odgovarjajočega žaganega lesa. Izvoz kvalitetnih zabojev je prenehal z letom 1959, ko je pričela rasti proizvodnja vezanih opažnih plošč in delov montažnih zgradb.

Naslednja večja redukcija žagarskih kapacitet je sledila v letu 1954, ko je bilo konec meseca maja ustavljeno obratovanje žage Gorje s tremi polnojarmeniki.

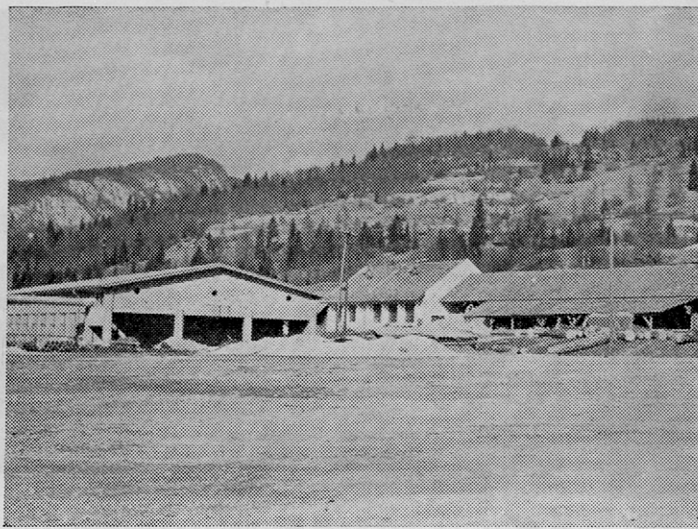
Že v naslednjem mesecu je sledila demontaža strojev in pričetek rekonstrukcije za proizvodnjo vrat, sredic in panel plošč. Rekonstrukcijo so v glavnem opravili zaposleni na obratu s sodelovanjem gradbenega odseka. Zaradi zakasnele dobave strojne opreme in sušilnih komor, se je dokončanje rekonstrukcije zavleklo v leto 1955, ko je stekla proizvodnja sredic in vrat, od leta 1958 do 1965 pa tudi panel plošč.

Po sklepu DS podjetja je bilo ukinjeno obratovanje žage Hajnrihar II v mesecu juniju 1956 in polnojarmenik demontiran, osnovna sredstva pa odstopljena Kmetijski zadrugi.

Važnejšo odločitev v premiku iz primarne v finalno predelavo zasledimo v letu 1958, ko smo pričeli s prvimi poskusi izdelave opažnih vezanih plošč na obratu Gorje in »Tomaž Godec« v Bohinjski Bistrici. Razvojna pot tega izdelka je bila razmeroma dolga, zaradi izgradnje industrijske hale, zahtevnosti kvalitetnega izdelka, pomanjkanja strojne opreme. Iz leta v leto pa so naraščale možnosti prodaje tega artikla na zunanjem trgu.

Pomembnejša količina je bila izdelana že v novi proizvodni

Gradnja oddelka za proizvodnjo opažnih plošč

hali v letu 1961 v količini 2500 m³, od tega 2000 m³ za izvoz. Opažne plošče so tako postale glavni izvozni artikel podjetja, saj je začetna količina porasla na 13.000 kub. metrov.

Načrtno usmerjanje področne lesne industrije je v januarju leta 1962 privedlo do pripojitve Tovarne drobne lesne embalaže Vintgar, ki je poslovala kot samostojno podjetje, v mesecu juliju istega leta se je od KZ Mojstrana pripojil k podjetju obrat Mojstrana z mizarско delavnico v Mojstrani, žago z enim polnojarmenikom v Kranjski gori in žago z dvema polnojarmenikoma v Belci. V zadnjem četrtletju se je pripojilo tudi MLIP »Jelka« Radovljica z žago in zabojarno v Lencovem. S tem še ni bila koncentracija področne lesne industrije zaključena, ker je terjala nujno rekonstrukcijo za sodobnejše obratovanje žag v Bohinjski Bistrici in na Rečici.

Priprave za melioracijo terena za rekonstrukcijo žage Rečica so se pričele v letu 1962, obratovati pa je pričela 12. 9. 1966 z dvema polnojarmenikoma in kapaciteto 28.000 m³ hlodovine. Trije polnojarmeniki v stari žagalnici so bili v naslednjem letu demontirani.

Rekonstrukcija žage v Bohinjski Bistrici je pričela v letu 1964 s preurejanjem krlišča in končala v letu 1966 z rekonstrukcijo v žagalnici in montažo dveh polnojarmenikov s kapaciteto 30.000 kub. metrov hlodovine. Zaradi rekonstrukcije je delo počivalo le 3 tedne.

K žagalnicam sta na obeh žagah priključeni tudi sortirnici za žagan les; mehanizacija je zmanjšala tudi fizični napor delavcev in izboljšala ostale pogoje dela zaradi vremenskih nepravil, posebno na skladiščih žaganega lesa.

Razvoj podjetja v smeri finalne predelave se je nadaljeval v zadnjih letih z določeno specializacijo in povečano zmogljivostjo v duhu reorganizacije podjetja v letu 1971.

Obrat Mojstrana, ki se je od leta 1967 do 1971 bavil s proizvodnjo in opremo avtomatskih kegljišč, je bil rekonstruiran in povečan, nato pa je pričel februarja 1972 s proizvodnjo vhodnih in garažnih vrat, katerih proizvodnjo je zato opustila mizarско delavnica v Bohinjski Bistrici in nadaljevala le s proizvodnjo dviznih garažnih vrat.

Vzdrževalni obrat v Bohinjski Bistrici se je v letih 1960—1970 močno okreplil in razširil ter se preimenoval v kovinski obrat. Ukvarjal se je predvsem s proizvodnjo transportnih naprav za širše potrebe lesne industrije. Z reorganizacijo v letu 1971 je bila tako proizvodnja opuščena.

Septembra 1971 prične poskusna proizvodnja ISO-SPAN obli-

Na žagi Kranjska gora je bilo obratovanje ustavljeno v juliju 1964. leta in sledila je demontaža.

Da bi bilo zadoščeno nekaterim težnjam, se je podjetje odločilo in pričelo v letu 1965 graditi novo žago tudi v Podnartu, ki je pričela obratovati septembra 1966, v neposredni bližini stare žage. Ta obrat je bil namenjen predvsem za predelavo debele hlodovine iglavcev in predelavo hlodovine listavcev celotnega področja in je zato opremljen s tračno žago — hloďarko. Po predvidenem načrtu naj bi se tu razvila tudi druga polfinalna in finalna predelava, na obratu Lencovo pa bi se proizvodnja ukinila. Zaradi neurejenih pogojev gospodarjenja z lesno surovino in drugih činiteljev je bilo obratovanje v februarju 1972 začasno ustavljeno.

Kratek pregled skozi 25-letno kroniko stanja, sprememb in razvoja primarne — žagarske proizvodnje, kaže velik napredek, ki ga je podjetje v tej dobi doseglo.

Od prvotnih 17 polnojarmenikov v letu 1948, preko izmenjav, dopolnitev in kasnejših pripojitev žag v Kranjski gori, Belci in Begunjah bi se število v letu 1962 dvignilo na 24 polnojarmenikov, končno stanje v letu 1973 pa po opravljeni načrtni ureditvi znaša:

za redno obratovanje 4 polnojarmeniki in tračna žaga — hloďarka s skupno kapaciteto 68.000 kub. metrov hlodovine.

za uslužnostno žaganje 4 polnojarmeniki, ki obratujejo samo v ta namen po določenem programu.

S tem bi bila zaključena okvirna kronika o razvoju podjetja po liniji žagarske proizvodnje.

Mislím, da bi bilo pomembno seznaniti bralce, kakšna je bila za primerjavo v nekaterih letih namenska razdelitev napadlega žaganega lesa:

	LETO			
	1948 %	1956 %	1965 %	1972 %
za izvoz	53	25	29	6
za domače tržišče	43	37	24	27
za lastno predelavo	4	38	47	67

zastojev, z izpopolnjevanjem in uvajanjem mehanizacije:

- transportna služba — kamionski prevozi, motorne izvilke, žičnice, režijska konjska vprega
- vzdrževanje — avtomehanična delavnica, mehanična in kovaška, kolarska, mizarška, čevljarška, krojaška delavnica in vzdrževalne grupe na terenu
- preskrba — gozdarsko lesno industrijski magazin na Bledu in trgovine v revirjih
- ekonomija na Bledu za dodatno oskrbo delavcev s prehranbenimi artikli.

Tudi razvoj lesno industrijskih obratov je krenil naglo navzgor. Gradbeni odsek je tudi na lesno industrijskih obratih opravil izdatne in hitre naloge do konca leta 1952 in še do leta 1955, čeprav je ob reorganizaciji v letu 1953 prešel v sklop Gozdnega gospodarstva.

Velik doprinos k hitrejši izgradnji na LIO Boh. Bistrica je prispevala tudi obratna režijska gradbeno vzdrževalna skupina, ki je prenekaterikrat reševala kritične naloge.

Iz opisa stanja lesno industrijskih obratov v letu 1948 in doseženega razvoja v petindvajsetih letih, bo možna nežna presoja in ocenitev vloženega dela in doseženih uspehov.

Tudi na tem mestu moram poudariti, da ne mislim opisovati in razčlenjevati posamezne dosežke in uspehe, temveč bolj celovito dogajanje, ker bi sicer podrobnejša kronika obsegala zajetno knjigo.

Že v vsem začetku sta za nadaljnji razvoj izstopala dva centra: Bohinj in Bled, predvsem zaradi neposrednega surovinskega zaledja Jelovice in Pokljuke. Ne morem trditi, da je bila ožja lokacija najboljša, taka odločitev je deloma sledila tradiciji, deloma takratnim razmeram, ki so v odločanju terjale tudi hitro ukrepanje in rešitev.

Sedež podjetja na Bledu

Finančni prikaz rezultatov gospodarjenja in sredstev leta 1962 in 1972

Iz spodaj navedenih podatkov je razvidna rast in uspehi poslovanja LIP-a Bled v zadnjih enajstih letih.

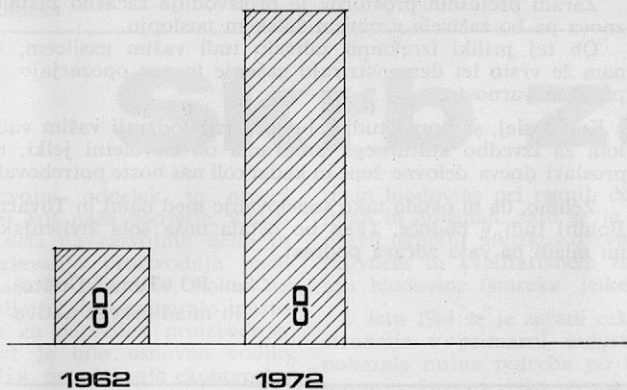
Celotni dohodek	23.086.443 (100)	138.770.902 (100)	601
Porabljena sredstva brez amortizacije	15.448.278 (66,9)	80.854.847 (58,3)	523
Amortizacija	275.381 (1,2)	12.666.935 (9,1)	4600
Dohodek	7.362.784 (31,9)	45.249.120 (32,6)	615
Delitev dela Zakonske in pogodbene obveznosti	1.887.902 (8,2)	4.537.915 (3,3)	240
Osební dohodki	4.105.430 (17,8)	25.930.012 (18,7)	632
Bruto ostanek za sklade	1.369.452 (5,9)	14.781.193 (10,6)	1079
Izvoz	\$ 1.506.953	\$ 2.962.454	197
Poslovni sklad	8.274.571 (69,2)	93.749.968 (73,6)	1133
Dolgoročni krediti	2.503.596 (21,0)	17.038.038 (13,4)	681
Dolgoročni viri	10.778.167 (90,2)	110.788.006 (87,0)	1028
Kratkoročni krediti	1.172.065 (9,8)	16.512.552 (13,0)	1409
Skupaj kratkor. in dolgoročni viri	11.950.232 (100)	127.300.558 (100)	1065
Rezervni sklad	353.947	6.773.108	1914

Pri izvozu v letu 1962 znaša izvoz žaganega lesa \$ 1.033.460, kar je predstavljalo protivrednost 25.410 m³ žaganega lesa, katerega pa smo v letu 1972 izvozili le še 3.972 m³. Razliko in povečanje smo nadomestili z ostalimi finalnimi izdelki.

Ob upoštevanju porasta cen industrijskih proizvodov za obdobje 1962—1972 na indeks 207,7 je stvarni porast celotnega dohodka v tem obdobju na indeks 345,7.

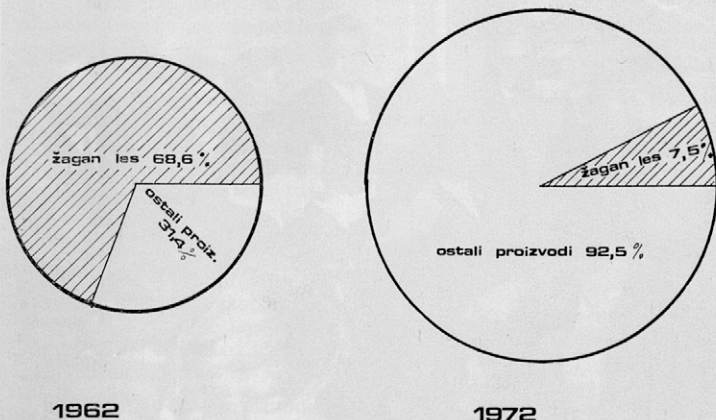
CELOTNI DOHODEK KORIGIRAN Z INDEKSOM PORASTA CEN INDUSTRIJSKIH PROIZVODOV (207,7)

celotni dohodek	Din 23.086.443
celotni dohodek indeks	Din 138.770.902
korrigirani indeks	601,0
	345,7

DOSEŽEN IZVOZ V \$ IN UDELEŽBA ŽAGANEGA LESA V IZVOZU LETA 1962 IN 1972

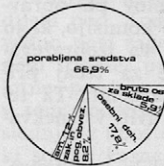
izvoz	1962 \$	1.506.953
izvoz	1972 \$	2.962.454

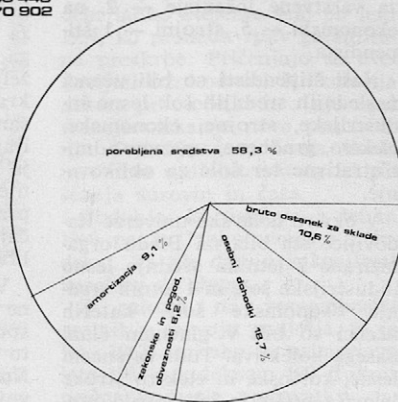
Dopisujte v Glasilo!

STRUKTURA CELOTNEGA DOHODKA (nekoregirano)

celotni dohodek	1962 Din	23.086.443
celotni dohodek	1972 Din	138.770.902

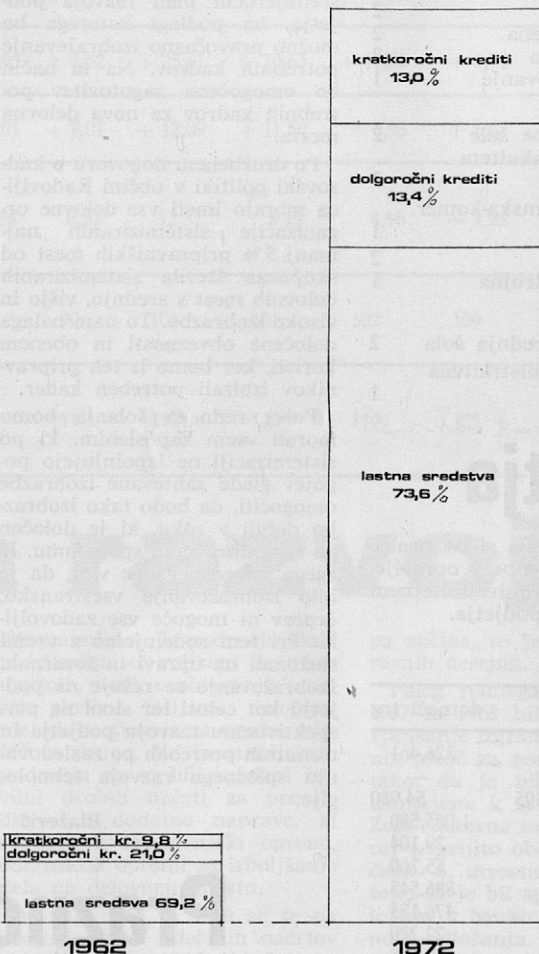
1962

1972

VIRI SREDSTEV IN NJIHOVA STRUKTURA

skupna sredstva	1962 Din	11.950.232
skupna sredstva	1972 Din	127.300.558

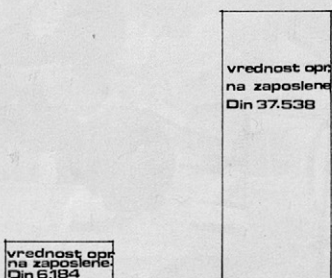
Osnovna sredstva in njihova struktura

Zemljišča	83.559	0,9	2.303.820	2,5	2757
Gradb. objekti	4.374.662	47,6	54.765.903	58,7	1251
Delovne priprave	4.737.016	51,5	36.253.033	38,8	765
Skupaj	9.195.237	100,0	93.322.756	100,0	1015

Indeks ob upoštevanju revalorizacije (1966 in 1971) 741

TEHNIČNA OPEMLJENOST NA ZAPOSLENEGA OB UPOŠTEVANJU REVALORIZACIJE

št. zaposlenih	766	779	607
vr. del. priprave na zaposl.	6.184	37.538	

1962

1972

1948
'73

25

Izobraževanje

Večje produktivnosti dela v današnjih prizadevanjih po enakopravnem mestu v mednarodni delitvi dela, si ne moremo zamisljati brez ustrezne, širše in poglobljene strokovne ter družbeno ekonomske izobrazbe našega delavca. Večjo strokovno izobrazbo potrebuje naš delavec kot proizvajalec, večjo družbeno ekonomsko pa kot upravljelec in gospodar. Oboje je v našem sistemu samoupravljanja neločljivo povezano.

Vsa ta dejstva morajo biti vodilna pri kreiranju politike izobraževanja. Izobraževanje kot sestavni del kadrovanja v delovni organizaciji, je eno izmed osnovnih in važnih elementov produktivnosti dela in boljšega gospodarjenja v kolektivu.

Vzgoja in izobraževanje dobivata vedno pomembnejše mesto v razvoju proizvodnih sil naše družbe. Napredek človekovega dela prispeva enak ali celo večji delež k ekonomski rasti družbe kot tehnološki napredek. Položaj posameznika v družbi in poklicu pa je zaradi nagrajevanja po učinku čedalje bolj odvisen od njegovega znanja in njegovih delovnih sposobnosti.

Zato se danes povsod istočasno z razvijanjem proizvodnih sredstev vlaga vedno več v vzgojo kadrov. Politiko izobraževanja so zadnjih 10 let usmerjali organi samoupravljanja v podjetju, kadrovske komisije, delavski svetovi podjetja in obratov, upravni odbor, pred dobrim letom pa svet za izobraževanje.

Izobraževanje je potekalo po že vnaprej pripravljenem programu, ki ga je potrdil pristojni organ samoupravljanja v podjetju. Program je bil sestavljen na osnovi izkazanih potreb in možnosti s tega področja dela. Izobraževalna dejavnost se je skušala približati slehernemu delavcu, da si pridobi potrebno kvalifikacijo, ki se zahteva za posamezno delovno mesto.

Temu vprašanju je treba v bodoče posvetiti še več pozornosti, saj je kvalifikacijski sestav v našem podjetju za današnjo raven proizvodnje še vedno prenizek, kar je razvidno iz kvalifikacijske strukture zaposlenih na dan 31. 12. 1972.

NK 249, PK 201, K 213, NS 21, VK 27, SS 62, VIŠ 13, VS 15, skupaj 801.

Posebno visoko je število ne-kvalificiranih delavcev, kar 249. Delni vzrok temu je tudi velika fluktuacija delovne sile. Večjo skrb bomo morali nameniti izobraževanju delavcev v neposredni proizvodnji, tako z uvajalnimi seminarji za novo sprejete delavce, kot tečaji za pridobitev ozkega in širokega profila.

V zadnjih desetih letih je podjetje vlagalo precejšnja sredstva za vse vrste izobraževanja, tako da je bilo poprečno porabljenih sredstev din 149.300.— letno ali 1,08 % od bruto osebnih dohodkov.

Organiziranih je bilo precej strokovnih in drugih seminarjev oziroma tečajev. Razen tega so se člani kolektiva udeleževali seminarjev in tečajev zunaj podjetja, ki so jih priredile razne izobraževalne ustanove.

Nekaj najvažnejših od teh:

— 5 seminarjev za člane organov samoupravljanja v podjetju, katerih se je udeležilo skupaj 150 članov,

(nadaljevanje na strani 6)

Izobraževanje

(nadaljevanje s strani 5)

- 2 seminarja o varstvu pri delu za vodstvene in vodilne delavce, 115 udeležencev,
- 4 tečaji tujih jezikov,
- tečaji in izpit iz civilne zaščite (209 obiskovalcev),
- 2 tečaja za voznike viličarjev in dvigal, udeležilo se jih je 18 zaposlenih,
- seminar o načrtovanju delovnih ciljev (17 udeležencev),
- skrajšani seminar o načrtovanju delovnih ciljev, 25 obiskovalcev,
- razni seminarji o pnevmatiki v lesni industriji, ki se jih je udeležilo 29 članov kolektiva,
- seminarji REFA, v podjetju 23, izven pa 7 udeležencev,
- posvetovanja o uresničevanju ustavnih dopolnil o organizaciji združenega dela se je udeležilo 8 članov kolektiva,
- uvajalni seminar za novosprejele delavce v tovarni Bled in tovarni Bohinj, udeležilo se jih je 66 delavcev.

Člani kolektiva so se poleg zgoraj navedenih tečajev in seminarjev udeleževali tudi drugih, kot so: varstvo pri delu za razne poklice, varjenje, organizacija vzdrževalne službe, sušenje lesa, površinska obdelava lesa, brušenje orodja in rezil, organizacija proizvodnje, priprava dela, kontrola dela, kontrola kvalitete, družbeno politični, o marketingu, planiranje, moderna organizacija, pravna ureditev podjetja, projektiranje investicijske izgradnje, o ekonomski propagandi, sestava periodičnega in zaključnega obračuna, delovnega razmerja, izobraževanje, devizni sistem, priprava za strokovne izpite, sodobno finančno poslovanje, posvetovanje o carinah, družbena kontrola cen in drugi.

Precej skrbí smo posvečali politiki štipendiranja. Na visoki šoli smo štipendirali štipendiste

naslednjih smeri: lesno industrijske, ekonomsko pravne, gradbene, strojne, kemijske, psihološke. Na višjih šolah pa kot izredne študente v glavnem člane našega kolektiva in sicer: šola za organizacijo dela — 8 štipendistov, lesno idnustrijska šola — 5, šola za varstvene inženirje — 2, na ekonomski — 5, strojni — 1 štipendista.

Naši štipendisti so bili učenci naslednjih srednjih šol: lesno industrijske, strojne, ekonomske, elektro, gradbene, upravno-administrativne ter šole za oblikovanje.

V okviru delavske univerze Radovljice sta bila na Bledu organizirana 2 letnika srednje lesno industrijske šole in 1 letnik srednje ekonomske šole, katerih učenci so bili v glavnem člani našega kolektiva. Tudi vajencem lesne, kovinske in elektro stroke je naše podjetje izkazovalo precej pozornosti. V zadnjih desetih letih je bilo poprečno po 15 vajencev letno.

Pregled rednih in izrednih študentov 31. 12. 1972:

a) redni	
— fakulteta za gradbeništvo	1
— fakulteta za strojništvo	1
— TSS — lesna	2
— gradbena	2
— elektro	2
— oblikovanje	1
b) izredni	
— višje varnostne šole	2
— Ekonomska fakulteta I. stopnje	3
— Visoka ekonomska-komer. šola	1
— TSS strojna	2
— Delovodska strojna	1
c) Kreditiranje	
— ekonomska srednja šola	2
— upravno-administrativna šola	1

Kronika podjetja

(nadaljevanje s strani 4)

To so zadnji važnejši zapisi iz kronike. Pred zaključkom name-ravam podati še nekoliko podat-

kov v številkah, da si bo bralec lažje predstavljal obseg opravljene-ga dela v petindvajsetletnem razvoju in delu podjetja.

Proizvodnja 1948—1972

		izvoz	domači trg
žagan les iglavcev	m ³	430.830	326.461
žagan les listavcev	m ³	1.450	—
zaboji	m ³	25.395	54.980
vezane opažne plošče	m ²	2.869.710	1.085.580
ali vez. opaž. plošče	m ³	76.936	29.104
ladijski pod in opaž	m ³	12.110	55.760
vratna krila	kom	23.672	886.545
kompletna vrata	kom	—	476.155
vhodna vrata	kom	—	22.220
garažna vrata	kom	—	7.145
sredice za panel plošče	m ³	2.340	12.800
panel plošče	m ³	—	3.750
lesna volna	ton	325	8.403
lesne vrvi	ton	—	170
lesna moka	ton	1.060	6.771
montažne zgradbe v delih	m ³	6.850	50
ISO-SPAN	kom	—	403.897
razna finalna — vključno kovinska	N din	—	29.669.120
avtomatska kegljišča	stez	—	118
žamanje	prm	13.580	391.587

Razžagano hlodovino iglavcev in listavcev 1.728.840 m³ in kot uslužnostno žaganje 102.835 m³.

Porabljen žagan les za predelavo skupaj z nabavljenim 406.728 m³

Instalirana pogonska moč:	1948	1973
parna	320 KM	—
vodna	189 KM	210 KM
elektro	364 KW	5.540 KW

Že sam podatek o instalirani energiji nam pove, da so se proizvodna sredstva v tej dobi silno pomnožila v prid finalne predelave in mehanizacije, ter je v letu 1948 odpadlo na zaposlenega 1,6 KW instalirane energije, v letu 1972 pa 69,1 KW.

Iz opisa v tej zelo skrčeni kroniki bo bralec lahko presodil koliko je kolektiv v tako kratki dobi vložil truda in naprav, da smo prišli do današnje stopnje razvoja.

Kakor že omenjeno, so bila začetna leta podjetja najbolj težka, kolektiv pa jih je znal z neomajno voljo uspešno prebroditi in se postaviti na vodilno mesto v svoji stroki.

Za zaporedno dosežene uspehe je podjetje prejelo v trajno last prehodni prapor s posvetilom »Vlada LRS najboljšemu kolektivu lesnih industrijskih podjetij LRS«.

Anton Sedlar

e) Vajenci	
— lesno ind. stroke	12
— kovinske stroke	5
— elektro stroke	1

V bodoče bomo morali organizirati pogostejše uvajalne seminarje za vse novosprejele delavce. Na ta način bodo že ob vstopu na delo seznanjeni z organizacijo podjetja, pravicami in dolžnostmi ter varstvom pri delu. Letos smo že začeli s tečajem za pridobitev kvalifikacije ozkega profila po dopisni metodi. Na željo slušateljev organiziramo le krajša predavanja. Izpite iz posameznih predmetov pa opravljajo pred izpitno komisijo, ki jo je imenoval svet za izobraževanje. Trenutno je za tečaj pripravljenih 82 zaposlenih. Ta tečaj bi morali opraviti vsi nekvalificirani delavci.

V prihodnje naj bi kvalificirane delavce dobivali predvsem s sprejemanjem v uk vajencev in to s poklicnih šol v Škofji Loki, Novi Gorici in Radovljici. Z razvojem podjetja bomo potrebovali večje število kadrov z visoko, višjo in srednjo strokovno izobrazbo različnih strok, predvsem pa lesne, gradbene, ekonomske in strojne smeri. Vse te kadre si bomo lahko zagotovili le s pravilno in pravočasno politiko štipendiranja. Zato je v ta namen potrebno izdelati dolgoročni in srednjeročni plan razvoja podjetja, na podlagi katerega bo možno pravočasno izobraževanje potrebnih kadrov. Na ta način bo omogočena zagotovitev potrebnih kadrov za nova delovna mesta.

Po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Radovljica morajo imeti vse delovne organizacije sistemiziranih najmanj 5 % pripravniških mest od skupnega števila sistemiziranih delovnih mest s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. To nam nalaga določene obveznosti in obenem koristi, ker bomo iz teh pripravnikov izbirali potreben kader.

Poleg rednega šolanja bomo morali vsem zaposlenim, ki po sistemizaciji ne izpolnjujejo pogojev glede zahtevane izobrazbe omogočiti, da bodo tako izobrazbo dobili v roku, ki je določen po samoupravnem sporazumu. Iz vsega navedenega se vidi, da je bilo izobraževanje vsestransko, čeprav ni mogoče vse zadovoljilo. Pri tem sodelujemo z vsemi službami na upravi in tovarnah. Izobraževanje se rešuje na podjetju kot celoti ter sloni na perspektivnemu razvoju podjetja in trenutnih potrebah po zasledovanju splošnega razvoja tehnologije.

Blaževič

Delovnemu kolektivu Tovarne Bohinj »Tomaž Godec«, pokrovitelju našega pionirskega odreda na osnovni šoli v Bohinjski Bistrici ob 25-letnici naše iskrene čestitke in najboljše želje za uspešno nadaljnjo rast!

Že od ustanovitve obrata LIO »Tomaž Godec« vse do danes obstoja uspešno sodelovanje z našo šolo. Pionirji nižjih in mladina zaključnih razredov obiskujemo vsako leto vaše vzdrževalne delavnice in proizvodne objekte, spoznavamo različne stroje za kovinsko in lesno obdelavo ter stroje v tekoči proizvodnji. Z zanimanjem spremljamo vašo naglo tehnično in organizacijsko izpopolnjevanje in rast, razvoj požarne in civilne zaščite, socialne in upravne službe in celotnega delavskega upravljanja. Vse nas zanima, saj so med vami številni naši očetje in matere, bratje in sestre, saj vse, kar pri vas vidimo izpopolnjuje naše tehnično in gospodarsko ter družbeno politično znanje, utrjuje našo socialistično zavest in oblikuje naše mlade delovne značaje. V marsikom pa se prebudi tudi želja, da bi postal član tako uspešne delovne skupnosti.

Hvaležni pa smo vam tudi za strokovne nasvete in materialno pomoč pri organiziranju naše pionirske proizvodnje. To je miniaturno podjetje »Pionir« s svojim statutom in pravilniki ter organi delavske samouprave. V lastni proizvodnji smo z vso odgovornostjo spoznavali njene zakonitosti in odnose, ki vodijo k uspehu. Usvojili smo zdrave delovne navade, ki so nam bile v pomoč pri vsem nadaljnjem delu in študiju. Za uspehe smo želi tudi zvezna priznanja. Koristnost podjetja so potrdili tudi testi dijakov in učencev v gospodarstvu, ki so bili člani kolektiva. Testirala sta jih 2 psihologa in nam predložila zanimive zaključke.

Zaradi pretesnih prostorov je proizvodnja začasno zastala, znova pa bo zaživela v novem šolskem poslopju.

Ob tej priliki izrekamo zahvalo tudi vašim gasilcem, ki nam že vrsto let demonstrirajo gašenje in nas opozarjajo na požarno varnost.

Kot doslej, se bomo tudi v bodoče radi odzvali vašim vabilom za izvedbo kulturnega programa ob novoletni jelki, na proslavi dneva delovne žene in kadarkoli nas boste potrebovali.

Želimo, da bi ostalo tako sodelovanje med nami in Tovarno Bohinj tudi v bodoče. Tako bo ostala naša šola življenjska, mi mladi pa vaša zdrava podrast.

Člani PO »Tomaž Godec«
in mladinskega aktiva

Praznovanje 20-letnice

Podelitev daril in priznanj

25 let obstoja – 25 let dela

Vsako leto delamo obračun, pri tem obravnavamo več ali manj pomembna dogajanja, da bi nam služila za smotno ukrepanje za v bodoče. Tokrat bi radi pregledali nekaj več – 25 let dela. Ne bo lahko. Kar je zapisano, je skopo, neosebno, številke so, ki ne pomenijo vsakomur isto, čeprav so njihove vrednosti v osnovah določene.

Poglejmo kaj nam kažejo posamezna razdobja, na katero smo našo retrospektivo razdelili. Ta obdobja niso povsem primerljiva med seboj, zato jih bomo morali, za primerjavo rasti podjetja, prirediti.

Prvo obdobje je čas obnove od leta 1946–1951. V sredino tega vpada formalni začetek našega podjetja. Rečeno je formalni, ker dejanski začetek, lahko rečemo, je bil opravljen že takrat, ko je v krogu širše gospodarske dejavnosti začela delati prva žagalnica na območju sedanjega podjetja. Takrat je začela tudi ob-

nova požganega in porušenega. Skupni imenovalec za primerjavo dela in rasti je bil kubični meter žaganega lesa, ki je bil odvisen od obnovljenih kapacitet žagarske proizvodnje.

Ta pregled bi bil naslednji, če vzamemo za izhodišče

leto 1946 1947 1948 1949 1950

100 % 127 % 210 % 225 % 193 %

V tem času ni odločilni faktor porast zaposlenih, ker je delovne sile primanjkovalo in je rast ene dejavnosti pomenilo zmanjšanje druge. Primerjane številke za današnje obdobje so precej neuravnovešene. Vendar moramo vedeti, da vpada v ta čas največje breme gozdarstva in lesne industrije za obnovo in samostojnost države. S temi številkami je zvezana vsa predanost in zavzetost ljudi, ki so z več kot skromnimi sredstvi uspeli dvigniti žagarsko proizvodnjo na srednjeevropsko raven. Na en-

polnojarjenik je bilo opravljeno enako delo kot v Avstriji, Italiji in ostalih deželah Srednje Evrope.

Naslednje obdobje pričenjamo z iskanjem novih izdelkov. Surovina postaja dražja in ne več strogo razdeljena, zaradi tega se podjetje prične usmerjati v izdelke, sicer še vedno blizu žagarske, enostavne obdelave.

Program obsega zaboje in la-dijski pod. Toda glavno težo še vedno nosi žagan les, ki je obnem trideset procentni izvoz celotne produkcije. Pregled rasti v tem obdobju nam pokaže naslednje, z upoštevanjem obratov, ki so bili kasneje priključeni:

Leto	1951	1955	1960
Fizični obseg	100	135	162
Zaposlenost	100	142	158

Ekstenzivnost v letih 1954, 1955 in 1956 je bila posledica industrijskega zaposlevanja za vsako

ceno. Tu zopet zasledimo nek splošno politični poudarek, ki nas sili v to, da posameznih obdobj ne primerjamo enostavno. Znotraj teh obdobj so zakonitosti često nekaj specifičnega.

Razvoj plačila po izmerjenem delu lahko štejemo šele po letu 1954, ko preneha vpliv garantirane preskrbe. Pričenjajo se uveljavljati tržni odnosi. Kalkulacija dobiva prve oblike in z njo vred resnejše iskanje nove proizvodnje. Pričenja prva lesna finala in s tem tudi intenziteta izkoriščanja surovin in časa.

Obdobje, ki nastopa z letom 1960 pa že lahko merimo z indeksi, ki jih dajejo zakonitosti kazalcev do danes.

Z ozirom na pomembnejši mejnik v razvoju podjetja, to je leto 1962, štejemo za primerjavo leto 1963 z indeksom 100. Takrat prične podjetje poslovati v današnjem obsegu in pomenu, ker se v teku leta 1962 priključijo še nekateri proizvodni obrati lesne industrije na našem področju.

Pregled nam nudi dokaj pestro sliko. Tako naprimer: vsa vlaganja v nove investicije zamujajo s svojimi rezultati. Največjo rast podjetja ugotavljamo v letih 1968, 1969 in 1970.

Ko pa primerjamo celotno obdobje, vidimo, da rast fizičnega obsega lahko seštejemo iz:

— povečane storilnosti	69,51 %
— povečane zaposlenosti	11,00 %
— povečane zaposlitve	
— povečane zadolžitve	27,03 %
skupaj	107,54 %

Pri izračunu realne vrednosti povprečnega zaslužka je bil uporabljen faktor realnosti za pokojninsko osnovo.

Pri tem lahko vidimo zakonitosti gibanj; vsakemu porastu sledijo depresije, katere pa so povezane tudi s splošnimi ekonomskimi zakonitostmi. Podjetje je skušalo ta nihanja ublažiti z zmanjševanjem zadolžitev, toda ne vedno v pravem času. Tako se neskladja pojavljajo prav takrat, ko nastopajo tudi organizacijske spremembe. Značilno je leto 1965, ko je podjetje že celo leto poslovalo po 42-urnem tedniku. Realna vrednost zaslužka je porasla pri skrajšanem času dela kar za 12 %, k temu je bilo navrženo še 10 %, kar bi lahko akumulirali s povečanjem zadolžitev.

Rast realnih zaslužkov je bila takoj naslednje leto zmanjšana na 8 %. Neskladja nenehno izzivajo ukrepe, ki so nujni, če hoče podjetje obdržati trajnejše vrednote razvoja.

Vseh posledic neuravnovešenih posegov v razvoj leta 1971, še ne poznamo. Lahko trdimo, da obseg dela nujno mora pogojiti tudi delitev in kolikor podjetje prehiteva, kar je v tem primeru očitno, mora v naslednjih obdobjih prihraniti ali pa za toliko povečati novo vrednost.

Kolektiv se zaveda svojih obveznosti, saj se iz rasti to dobro vidi, podjetje le tako lahko nudi poedincu varnost in napredek.

Dosedanji proizvodni program kaže, da se je dobro dopolnjeval z ozirom na iskane količine. Učinkovitost dela je izražena z rastjo fizičnega obsega in storilnosti, vse to pa dopolnjuje učinkovitost poslovanja in ekonomi-

PREGLED GIBANJA NEKATERIH POMEMBNEJSIH KAZALCEV RASTI IN PRIDOBIVANJA

Kazalec Leto	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	Indeks 63–72
1 Fizični obseg letna rast %	+ 5,16	+ 12,23	100	+ 8,76	+ 7,67	+ 0,95	+ 8,62	+ 25,61	+ 20,63	+ 17,09	+ 6,72	+ 11,49	207,54
2 Storilnost letna rast %	— 12,80	— 9,50	100	+ 7,78	+ 14,05	+ 6,01	+ 9,01	+ 12,09	+ 11,50	+ 6,93	+ 1,67	+ 0,47	169,51
3 Povečanja zadolžitve zaradi vlaganj letni odnos %	—	—	100	— 0,02	0,62	0,94	0,61	12,52	8,13	8,16	— 3,95	0,02	27,03
4 Zaposlitev primerjalni indeks	118	121	100	91	93	94	99	101	101	102	109	111	111,00
5 Realna vrednost povprečnega zaslužka prim. indeks	81	88	100	108	122	108	111	112	120	119	121	112	112,00

Skrb za razvoj

Razvojni oddelek je precej mlajši kot naše podjetje. Začetniki dela na razvojnih delih in pospeševanje proizvodnje pade na začetek leta 1960, ko se je v podjetju sistematiziralo mesto vodja za napredek proizvodnje. Takrat je bilo osnovno vodilo oddelka, proučevanje ekonomsko tehničnih pogojev pri uvajanju najnovejših dosežkov in tehnike, proučevanje strukturalnih, funkcionalnih in uporabnih kakovosti izdelkov, proučevanje tehnologije proizvodnje ter proizvodnih procesov.

Takoj na začetku tega dela je bila konkretna naloga, sodelovanje pri rekonstrukciji primarne predelave na Rečici in v Bohinjski Bistrici. Za žago Rečico je bil že izdelan investicijski program, zato se je nadaljevalo delo v tehnološkem načrtovanju. Prav tako se je že takrat mislilo na razširitev proizvodnje vrat in se je obdelal prvi investicijski elaborat za novo tovarno vrat na Rečici.

V letu 1962 in 1963 je bil večji poudarek podan na razvijanju izdelka in tehnoloških problemih v proizvodnji opaznih plošč, zato so bile takrat zastavljene razne študije in proučitve kot npr.: določitev kvalitativnih in uporabnih lastnosti opaznih plošč, utemeljitev vključitve opaznih plošč v našo gradbeniško prakso, tehnološka študija tehnike lepljenja v delovni fazi, širinsko lepljenje spojev in drugo.

V teh letih je bila proizvodnja lesne moke v Soteski kritična z ozirom na plasman na tržišču in uporabnost, zato se je izdelal izredno izrčpan elaborat o možnosti osvojitve novih izdelkov na bazi lesne moke. Tudi pri žaganem lesu smo hoteli natančneje ugotoviti, kako je z izkorišča-

njem hlodovine pri raznih debelinah in dolžinah, zato se je napravil temeljit preizkus o kvantitativnem in kvalitativnem žaganju hlodovine (smreke, jelke).

V letu 1964 se je zaradi rekonstrukcije v primarni industriji pokazala nujna potreba po formiranju investicijske grupe in ker so bila izvedbena dela tesno povezana s tehnološkim projektiranjem, je ta grupa dobila prostor v razvojnem oddelku, ki se je zaradi tega preimenoval v razvojni sektor.

Od številnih del v zvezi s tehnološkimi postopki in obravnavanju izdelka ali materiala, pa iz tega obdobja navedemo le nekatere:

Pri vratih uvedba PVC folije, grund filmov, dekor filmov in drugih načinov površinske obdelave za oblaganje kril, tehnika dela dolžinsko spojenega lesa, metodika testiranja za vrata, študija o konstrukciji vratnega krila in podbojev pri uporabi no-

vih materialov. Iz področja plošč pa študija o velikem formatu opaznih plošč, o oblaganju opaznih plošč s folijami, določitev metode testiranja za opazne plošče in drugo. Na investicijskem področju pa so bili izdelani številni drobni načrti za preureditve ali dodatne naprave, ki spadajo k investicijski opremi, odnosno k opremi za izboljšanje dela na delovnem mestu.

V letih 1965 in 1966 se je na podlagi doma izdelanih načrtov opravila rekonstrukcija žage v Podnartu. Predhodno je bilo zato področje izdelan programski elaborat. V tem obdobju se je izdelala tudi študija o vpeljavi sekancev za celulozo, kar se je tudi realiziralo na žagi Rečica in kasneje v rekonstruirani žagi v Bohinjski Bistrici, katero je prav tako vodil razvojni sektor. V tem času je bilo mnogo dela posvečenega za izboljšanje površinske izdelave vrat in so bili izdelani tehnološki načrti za uvedbo barvnega lakiranja in povsem nove-

ga načina, to je tiskanje vrat v raznih deseni.

Poleg rednega dela je v letu 1967 in 1968 bilo zelo aktualno vprašanje izgradnje tovarne iver-nih plošč za gorenjsko območje tako, da je bila glavna dela usmerjena k temu načrtovanju. Zelo zahtevna naloga je bila precej temeljito obdelana in zaključena z investicijskim elaboratom, ki je bil sposoben za predložitev v banko in drugim organom odločanja.

V naslednjih letih so tržne analize kazale, da bo veliko povpraševanje po izdelkih obstoječega programa, zato se je pristopilo k izdelavi investicijskega programov za novo tovarno vrat na Rečici, ter za razširitev opaznih plošč v Bohinjski Bistrici. Vzporedno je bil izdelan tudi elaborat za spremembo programa na obratu v Mojstrani, to je uvedba izdelave lesne opreme za avtomatska kegljišča, ter elaborat za spremembo proizvodnega programa na obratu Soteska, to je proizvodnja »kontejnerjev«.

Vse večja potreba po kompletaciji prodajnega programa v stavbnem pohištvu je zahtevala, da smo tudi pri nas tehtali možnosti za pričetek proizvodnje oken. V ta namen so bili izdelani kar trije programi s tehnološkim načrtom in sicer 2 krat za lesena okna in enkrat za plastična okna. Realizacijo enega in drugega je oviralo, enkrat nezadostna količina lesa, drugič nenavajenost tržišča.

Ker se je želelo oplemeniti uporabo lesnih odpadkov in ostankov, ki ostajajo v redni proizvodnji, je prišlo do programa za nov izdelek, ki rešuje to problematiko in sicer ISO-

Oddelek vhodnih in garažnih vrat v Mojstrani

(nadaljevanje na strani 8)

ke. Spreminjanje programa dela v donosnejši asortiman nam je omogočilo, da smo lahko učinke dela kar najbolj nagrajevali in pri tem nabirali sredstva za razširjeno reprodukcijo.

Posamezna razdobja sicer niso bila vedno učinkovita, ker posledic raznih vplivov ni mogoče povsem predvideti. Vendar se pa da trditi, da so bile spremembe doslej še v pravem času uspešne.

Pogled nazaj bi sicer ne smel biti ovira pri nadaljnjem odločanju, toda zakonitosti določenih vplivov pa ne smemo zanemariti.

Razvoj nabavne službe

Nabavni oddelek je bil pri LIPu Bled dejansko organiziran v marcu 1962. Pred tem časom je nabava poslovala preko enega samega nabavnega referenta. Z razširitvijo nabavnega oddelka se je pričelo tudi vodenje evidence, vodenje planskih cen ter postopek indirektnega uvoza preko uvoznika »OPREMOTEHNA« Ljubljana, »LES« Ljubljana in »LESNINA« Ljubljana.

Postopoma, v času 1963/1964 in ostala leta, je nabava potekala približno v enakem sodelovanju in delu s tem, da so se količinsko posamezni materiali, skupno z rastjo podjetja, večali.

V letu 1967 se je pričelo z razgovori o organiziranju samostojnega uvoza v okviru nekoliko razširjene nabavne službe. Na podlagi dokončnega dogovora je LIP Bled po spremenjeni registraciji pričel s samostojnim uvozom in sicer s 1. 10. 1967.

Uvoz raznih materialov se je z ozirom na rast podjetja ter spremembe v proizvodnji, vključno z uvajanjem novih proizvodov, stalno povečeval in smo tako dosegli sledeč index:

leto 1968	100	2.979.904
leto 1969	226	6.748.266
leto 1970	427	12.725.042
leto 1971	428	12.750.516
leto 1972	724	21.580.368

V tem indexu niso zajete količine uvoženih izdelkov preko »LES«, »LESNINA«, »METALKA«, »SLOVENIJALE« Ljubljana, kakor tudi ne dobave iz konsignacijskih skladišč, pač pa samo direktni uvoz.

V zadnjem času se nam je uvoz zelo povečal predvsem zaradi uvoza eksotičnega lesa, raznih furnirjev, lakov, kemikalij, povečane količine lepila ter drugih, za proizvodnjo potrebnih artiklov.

V lanskem letu je index zelo visok zaradi uvoza strojne opreme — deloma za Tovarno Bled in deloma za Tovarno Bohinj.

Poleg uvoza, ki ga opravlja nabavna služba, je tudi oskrbovanje z materiali z domačega trga. Pri teh materialih so se količine v primerjavi nekaj let nazaj občutno povečale, saj se je uvedlo nove proizvode, oziroma povečala proizvodnja.

Težave, ki so se pojavljale v tem celotnem obdobju, so bile predvsem zaradi pomanjkanja materiala na tržišču ali pa neodgovarajoče kvalitete, ki so bile na razpolago.

Na sam povečan obseg proizvodnje se nabava ni razširila in je dejansko številčno zaposlenih enako število ljudi, kot je bilo v začetku leta 1962/1963, razen uvoznega referenta, ki pripravlja dokumentacijo za uvozni postopek.

Predvideva se še delna reorganizacija, ki bo gotove stvari spremenila, tako v sami evidenci, ki spremlja celotno poslovanje nabave na domačem trgu, kot evidenci, ki spremlja poslovanje v direktnem in indirektnem uvozu ter uvozu iz konsignacijskih skladišč.

Težave nastopajo predvsem zaradi premajhnega števila kadrov za prevzem materialov za repro-

dukcijsko in to furnirjev, vezanih plošč, žaganega lesa ter ostalih materialov, v katerih prevzem je

zaradi kvalitete nujno potreben. Ta rešitev je predvidena z reorganizacijo.

Realizacija nabave iz domačega trga je prikazana le za leto 1972 in je sledeča:

Vrsta materiala	Tovarna Bohinj	Tovarna Bled	Mojstrana
Hlodovina	12.458.105	14.298.838	109.371
nabavljen žagan les	1.286.802	7.022.124	1.291.441
Lesonit	—	2.035.585	—
Vezane plošče	—	9.972.023	—
Furnir	—	1.451.013	—
Lepila, barve, laki	2.672.116	608.574	301.771
Cement, kemikalije	1.385.163	—	—
Okovje, jeklo, železo	195.558	2.190.882	984.345
Ostali material	3.003.967	3.120.382	178.511
»C« material	172.965	791.867	86.185
»D« material	186.566	55.597	7.068
Drobni inventar	—	—	—
avtogume	624.783	194.431	211.320
	359.531	23.278.307	41.741.316
			3.170.012

SKUPAJ 68.549.166.—

V kratkem je tu zajeto delo nabavne službe v okviru tehničnega sektorja LIP Bled.

Namen ni bil kronološko prikazovati koliko je bilo v posameznih letih nabavljenih posameznih materialov po količini in vrednosti, ker bi s tem morali imeti urejeno dodatno evidenco, ampak je podan le kratek potek razvoja in dela nabavne službe do danes.

Peterman Janez

Področje družbenega standarda

Prehrojena pot od ustanovitve našega podjetja, zajema kaj široko problematiko na področju razreševanja stanovanjske in rekreacijske dejavnosti, na področju družbenega standarda.

V letu 1953 se je pričela izgradnja 5-stanovanjskih blokov v Bohinjski Bistrici, v nadaljnjih letih pa se je gradnja odprla tudi na področju Bleda. Tako je bilo zgrajenih do leta 1967 skupaj 77 družbenih stanovanj na našem področju.

Po osnovanju stanovanjskih podjetij leta 1966, je naše podjetje celotni stanovanjski fond odstopilo v upravljanje stanovanjskemu podjetju Radovljica, v skupni dejanski vrednosti 4.391.928,73 N din. Ta vsota zgrajenih stanovanj bi bila znatno višja, če bi upoštevali revalorizacijo, ki je bila med tem časom dvakrat.

V letu 1962 je podjetje s sprotitvijo razpolaganja sklada skupne porabe, dodeljeval individualne kredite. Do danes je bilo dodeljenih 188 individualnih kreditov, v skupni vrednosti 4.010.628,00 N din. Vse dosedanje izkušnje so se pokazale dokaj praktično za reševanje stanovanjske problematike, vendar je bil narejen velik razkorak med družbeno in individualno gradnjo. Deloma so bile za tak korak krive tudi zunanje sile pri dodeljevanju gradbenih parcel. Pred nedavnim je bil podpisan samoupravni sporazum za povečan stanovanjski sklad iz 4 % do 6 %, kateri se deli: 2,2 % solidarnostni sklad, 1 % obvezno vročanje, 2,8 % pa ostane gospodarski organizaciji. Naš pravilnik o stanovanjih pa nam je poznan, da se ta sredstva delijo, 60 % za družbeno izgradnjo stanovanj, 40 % pa za individualno.

Iz dosedanjih podatkov je razvidno, da je reševanje stanovanjskih problemov sestavni del rasti našega podjetja. Na Svetu za družbeni standard imamo 30 prošenj za dodelitev stanovanj in 28 prošenj za dodelitev kreditov. To so večinoma prošnje mladih članov, ki so se pred kratkim zaposlili v našem podjetju. Za vse našete prošnje je že sestavljena prioriteta lista, ki je v skladu z našim pravilnikom in daje jamstvo, da se prošnje pravično rešujejo.

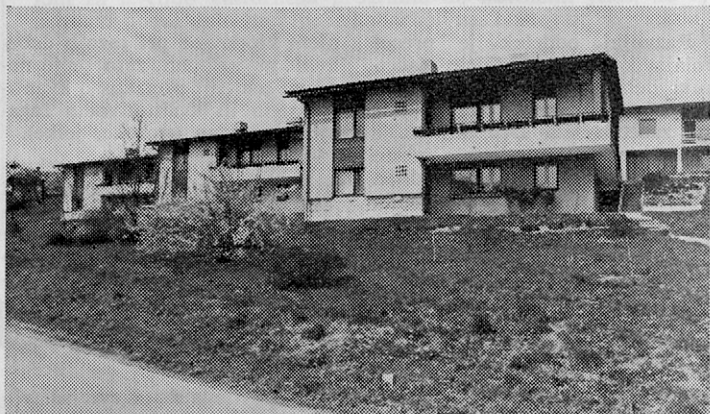
Na področju družbene prehrane, je v vseh oddelkih organizirana družbena prehrana, vendar se iste poslužuje le 70 % zaposlenih; določeno število ljudi pa po svoji krivdi obrokov ne koristi. Še nadalje bo potrebno, da se topli obroki po kvaliteti in izbiri izboljšajo tako, da bo vsem delovnim ljudem možno koristiti tople obroke.

V letu 1958 je naše podjetje dobilo od Piranske občine parcelo in na pol porušeno hišo v Seči. Takoj nato je bil postavljen ini-

ciativni odbor za izgradnjo počitniškega doma. Naloga tega odbora je bila, da organizira udarniško delo, kakor je odbor tudi v celoti uspel. V ilustracijo naj omenim, da obstoja spisek, ki nam pokaže, da so nekateri člani kolektiva iz Bistrice napravili celo 250 udarniških ur.

Na vsak način je omemba vredna, da je sedanji upravni odbor počitniškega doma na pravi poti, ki tako skrbi za nadaljevanje vloženega truda, da bodo tradicije vloženih udarnikov ostale in služile še za nadaljnjo rekreacijo vsem članom našega kolektiva.

Jože Lavrič

Podjetje naše že slavi
En četrto stoletje plodnih dni
To čeden je že jubilej
Iz LIP-ce zraslo mnogo vej.
Naj veje te še kar naprej
Dajo od sebe še več vej
Večje še drevo bi b'lo
Ak' z vrha bolj bi složno šlo.
Je vrh premehek — spet pretrd
Saj vsem ustreči — je kot smrt.
Eh kaj bi tarnali in vzdihovali,
Taki le naj bi še ostali,
Likvidni vsaj kakor doslej,
Enkrat dab' pufa b'li že frej.
Tako vsak delavec veli
Lip-ca naj še zeleni
In vsakdo nas — to pa vsi,
Primerne dnarce si želi!

Togo

Skrb za razvoj

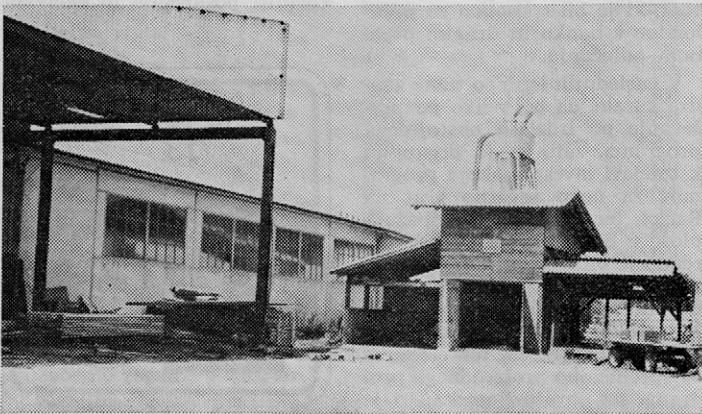
(nadaljevanje s strani 7)

SPAN zidaki. Program je bil realiziran v Bohinjski Bistrici leta 1970 in daje podjetju novo usmeritev, to je, da začne prodajati kompletnejši program graditelju od zidakov, vrat in drugih elementov, tako da pridemo do hiše v paketu.

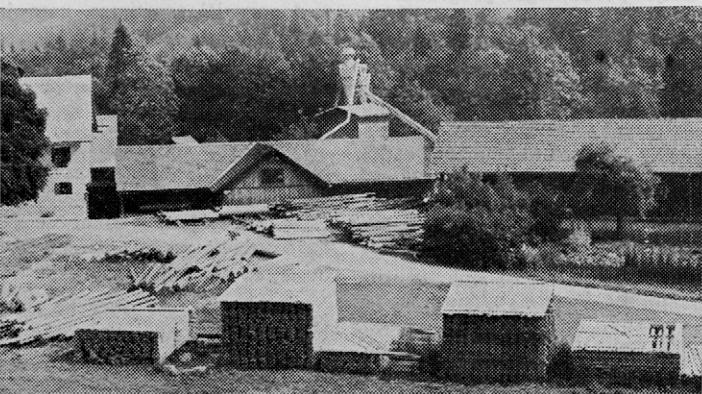
V letu 1971 je razvojni sektor bistveno spremenil svojo funkcijo s tem, da je poudaril svojo dejavnost v razvijanju izdelka, ter oddal investicijsko dejavnost in proučevanje tehnologije, drugim službam.

V sedanjem obdobju je poglavitna naloga razvojnega sektorja, snovanje, oblikovanje in konstruiranje novih izdelkov ter

izpopolnjevanje obstoječih izdelkov. Ob tem delu je potrebno določiti tudi nove surovine in materiale ali jih pri obstoječih izdelkih zamenjati. To je ena pot izdelka v proizvodnjo; druga delovna pot pa je pot izdelkov na tržišče, kjer naj razvojna služba nudi tipske projekte, tehnične ateste in sodeluje pri vseh akcijah marketing programa, še posebno pri tistih, ki zadevajo pospeševanje prodaje. Opravljeno delo iz tega zadnjega obdobja nam je bolj bliže poznano in je usmerjeno na podlagi konceptne politike razvoja podjetja, ki okvirno usmerja, kaj je treba pospešiti pri razvoju obstoječega izdelka in kaj je tisto, kar smo določili za nove izdelke (pre-fabricirane hiše).

Obrat Podnart

Obrat Lancovo

Predstavljamo vam naši tovarni z njunimi glavnimi izdelki

Opažne plošče

Ideja, da se pri opaženju zamenja žagani les z elementom določenega formata v obliki vezane plošče, se je prvo rodila v Nemčiji in Švici. Ali je bilo to prvo v Nemčiji ali v Švici, je danes težko ugotoviti? Ta ideja je rodila prihranek na materialu, prihranek na delu in izboljšala površino betona.

Prve takšne plošče so bile le iz polnega lesa, poskobljane deščice na debelino 22 mm, 24 mm ali 27 mm, dolžine 1 m, 1,5 m, 2 m, 2,5 m. Deščice so bile med seboj zalepljene ali z železnimi vezmi spojene v širino 50 cm. Na čelih so bile zaščitene z okovjem oblike »C« ali »U« ali »E« iz pocinkane pločevine. Take plošče so zahtevale kvalitetni les, ker so bile iz masivnega lesa, so se tudi krivile.

Zato se je ta ideja izpopolnila tako, da se tak element izdelal iz lepljenih smrekovih deščic. Tako je nastala trislojna smrekova plošča.

Ker se v gradbeništvu največ uporablja žag. les, poskobljan in neskobljan 24 mm, iz katerega je nastala plošča 22 mm debeline in za neskobljani 24 mm debeline. Ti dve sta kasneje, zaradi malih razlik v debelini, dali debelino 23 mm. Za močnejše opaže se uporablja 28 mm, ki je dalo poskobljano ploščo debeline 27 mm. Tako so nastale plošče debeline 23 mm in 27 mm, katere se še danes uporabljajo.

V Nemčiji se je ta izdelek zelo hitro razvil. Nastale so prve večje firme, ki so šle v proizvodnjo elementov kot npr.: Hespable v Schorndorfu, Donan, Nordbend in še nekatere manjše.

Že v letu 1958 je ta izdelek prišel v Jugoslavijo. Prinesla ga je švicarska trgovska firma CON-DECTA na trgovsko firmo KO-OPERATIVO v Ljubljani. Kooperativa je ta izdelek ponudila LIP-u. LIP je sprejel izdelek v svoj program in tako začel kot pionir v Jugoslaviji. Prve vezane opažne plošče v Jugoslaviji so bile zlepljene v letu 1958. Zlepljene so bile z urea-sečinskim lepilom in poslale na švicarsko tržišče.

Priprava elementov je bila na obratu v Gorjah, stiskale pa so se v bivši mizarški delavnici v Bohinju, tam kjer je danes družbena prehrana.

Že v naslednjem letu je s firmo Dayerling, katera je kupovala žagan les za Nemčijo, prišel

v podjetje lastnik trg. firme LINDENTHAL. Ta je poznal proizvodnjo v Nemčiji v Schorndorfu. Bil je interesent, da kupuje opažne plošče od LIP-a za Nemčijo. Pomagal je našim tehničnim ljudem pri reševanju različnih začetnih težav. Prinašal je novitete s tega področja iz Nemčije. Treba je bilo najti vodo-odporno lepilo, ki bo 100 % držalo pod različnimi vremenskimi nepravilnostmi.

Problem lepljenja je rešila firma HENKEL, katera nam je dobavila melaminsko lepilo.

Istočasno je bila nabavljena tudi stiskalnica MIHOMA, ko proizvodne hale še ni bilo. Plošče so se proizvajale na obrtniški način pod zelo težkimi pogoji. Skoro vsi stroji, ki so služili za proizvodnjo plošč, razen stiskalnice, so bili od proizvodnje zabojev.

Elemente smo spajali na čisto primitiven način v stojalih z zagodami. To so delali izučeni mizarji.

Delno se je rešilo spajanje s strojem za spajanje na lastavičji rep — firme Kuhlman. Ker pa se je proizvodnja večala, so bile vse kapacitete premajhne.

Problem spajanja je šele rešil spajalni stroj MAWEG, ki je bil nabavljen septembra 1962. leta. Kapaciteta tega stroja je bila za takratne razmere najmanj dvakrat predimenzionirana. Z rešitvijo tega so se pojavila druga ozka grla. Kmalu za tem je bila nabavljena še ena 7 etažna stiskalnica, enaka kot prej. Sledilo je povečanje hale, ker je bil obstoječi prostor premajhen. Seveda s tem se je tudi stalno spreminjala tehnologija v proizvodnji plošč. Bilo je narejenih veliko poizkusov, ki so čisto šli prehitro v proizvodnjo.

Dobro šolo nam je prineslo leto 1962 in 1963, ker se nismo držali navodil lepljenja. Takrat še ni bila organizirana kontrola lepljenja v takem smislu, kot bi morala biti. Jemalo se je preveč po domače. Zato smo takrat doživeli veliko reklamacijo na lepljenju, ker so se plošče začele razlepljevati po gradbiščih. Takrat smo izgubili velik del tržišča zunanega in domačega, poleg tega pa še renome plošč, ki si ga je plošča do takrat že ustvarila. Praktično smo na trgu morali ponovno začeti. Bilo je še težje, ker kupci niso imeli zaupanja v lepljenje.

V sami proizvodnji nas je izučilo, da se je k lepljenju pristopilo z vso resnostjo in s kontrolo lepljenja smo prevzeli polno garancijo lepljenja na trgu. Kontrolirali smo vsako ploščo in jo označevali s tekočimi številkami. Z vztrajnim delom na kvaliteti plošče, s stalnim kontroliranjem lepljenja, smo lahko dali vsakemu kupcu polno garancijo za ploščo. V kolikor bi kupec imel pripombe na kvaliteto plošče, smo jo bili pripravljeni zamenjati.

Da smo se ponovno vključili v trg, da so kupci dobili zaupanje v naš izdelek, je trajalo eno do dve leti vztrajnega dela.

Med tem časom smo z novim načinom proizvodnje, z nabavo stroja Schulte, prišli na cepljenje že spojenih elementov in sestavo dveh sosednjih elementov, kar ima to prednost, da se plošče ne krivijo.

Poleg horizontalne cepilke je bila nabavljena premična krožna žaga Raihman, ki je omogočila razrez desk po širini in s katero se je odpravilo poravnanje robov desk za izdelavo elementov.

Ker so bile potrebe trga vsak dan večje, je tudi proizvodnja iz leta v leto zelo rasla.

To nam prikazuje pregled proizvodnje in izvoza plošč po letih.

PREGLED IZVOZA OPAŽNIH PLOŠČ V RAZDOBJU 1958 DO 1972

	m ³	
1958	47	
1959	285	
1960	283	
1961	1.994	
1962	4.059	
	m ³	
1963	3.466	
1964	5.420	
1965	5.144	
1966	6.503	
1967	5.660	
1968	5.376	
1969	7.090	
1970	8.396	
1971	10.630	
1972	12.834	77.187

PREGLED FIZICNEGA OBSEGA PROIZVODNJE V RAZDOBJU 1958 DO 1972

1958	48
1959	365
1960	426
1961	2.504
1962	4.171
1963	5.359
1964	6.451
1965	7.825
1966	7.961
1967	7.360

1968	8.815	
1969	11.159	
1970	12.921	
1971	14.367	
1972	17.312	106.044

Povečanje proizvodnje nam je narekovala potreba švicarskega trga. Mali padec se vidi v letu 1963, ko smo doživeli reklamacijo lepljenja in od leta 1966 do leta 1968, ko je bila v Švici rahla zavora v investicijah in v novih gradnjah. Po tej dobi so potrebe v izvozu zelo porasle. Zato je bil v letu 1970, na predlog prodaje, izdelan predlog povečanja proizvodnje na 750.000 cm²/leto in v drugi varianti na 900.000 cm²/leto. Do realizacije te tehnologije ni prišlo, zaradi menjave vodstev v podjetju.

V letu 1971 je služba študija dela predvidela nove stroje za narez po dolžini desk firme Haist, novo sušilnico firme Hildebrand, novo večlistno krožno žago — Paul, krpalne avtomate firme Raihman in še več drugih transportnih sprememb v tehnologiji. Poleg tega smo skrajšali čas lepljenja od 19 min. na 14 min. Vse to se je uredilo v prvi polovici leta 1972 in se je praktično proizvodnja uredila na današnji nivo.

V letu 1971 in 1972 je bila zgrajena nova hala za plošče, v katero se sedaj prenaša proizvodnja iz stare hale, kar je predvideno, da se do konca leta 1973 prestavi. S tem bi se delo tako mehaniziralo in uredilo, da bi se lahko ukinila tretja — nočna izmena proizvodnje.

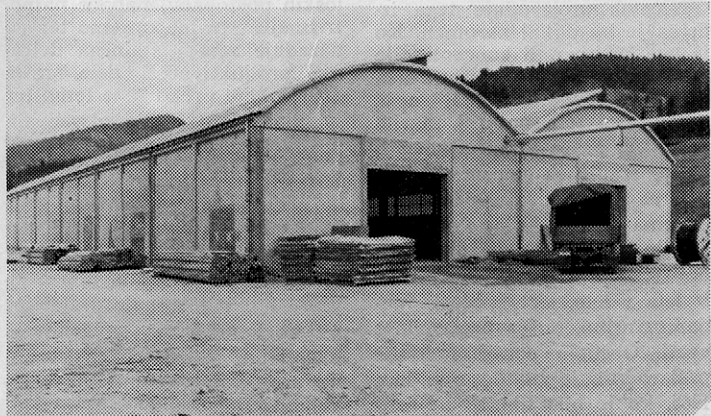
Tudi transport, vskladiščenje plošč in nakladanje, se je tekom leta 1972 uredilo. Poleg vpeljane mehanizirane nakladanja na vagon, je bila rešena embalaža in reklama s polietilenskimi vre-

čami. To je velika prednost, ker lahko kupci plošče vskladiščijo na prostem.

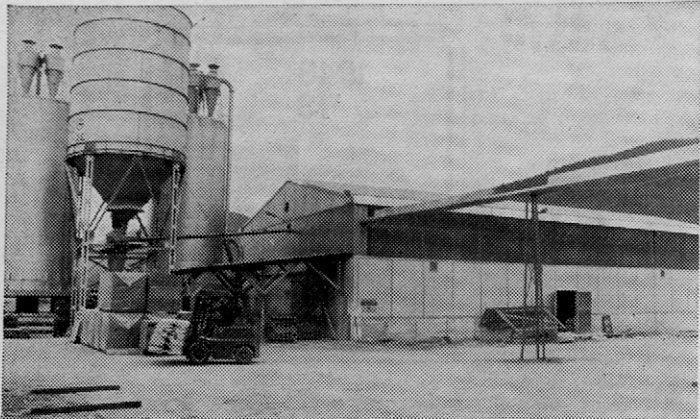
Medtem, ko se je na švicarskem trgu uveljavila rumena plošča, obdelana z impregnacijskim oljem, se je doma in na nemškem trgu zahtevala plošča obdelane površine z melaminsko smolo. Posebno na domačem trgu so bile v začetku velike težave z uvajanjem, ker gradbeniki niso imeli zaupanja v ploščo. Po nekaj letih so jo osvojila vsa gradbena podjetja. Celotno, danes je ta oblika plošče v našem gradbeništvu že dosegla vrhunec in gradbeništvo že zahteva večje formate. Gradbeništvo je v zadnjih petih letih naredilo velik korak naprej na področju opaževanja. Zato posega danes že po celotnih opažih, ki se na gradbišče pripeljejo in samo sestavijo. Tesarska delovna sila je v gradbeništvu zelo iskana in jo je zelo težko dobiti. Zato so te razmere pripeljale do še večjega napredka v opaževanju.

Zato v bodoče ne bo kazalo več povečevati proizvodnjo plošč nad 800.000 m²/leto, nikakor pa ne preko 1 milijona m²/leto, ker to zahteva že velike količine žaganega lesa, ki ga ni več na tem območju. Treba se bo poglobiti v analizo uporabne vrednosti materialov. To se pravi, kvaliteto plošče je potrebno postaviti na tiste materiale, tako lesne ali druge, ki jih gradbeništvo prenese. Jasno nam mora biti, da ne bomo smeli ostati samo pri opažni plošči, ampak da je perspektiva v kompletnem opažnem sistemu. To pa ni samo lesna predelava, ampak kombinacija lesne, kovinske in plastične industrije.

Karel Maselj, dipl. ing.

Nova hala, predvidena za proizvodnjo opažnih plošč

ISO - SPAN

Kako najbolje oplemeniti lesene odpadke, je stalno vprašanje lesne industrije in delno gozdarstva.

V letu 1969, ko se je dokončno pokopalo projekt iverk, se je v razvojnem oddelku podjetja rodila ideja o predelavi lesnih odpadkov v lesobeton, to je mešanico lesnih iveri, cementa in kemikalij.

Prvi kontakti s proizvajalci lesobetonskih zidakov so bili še v tem letu pri nekem podjetju v Celovcu. V razgovoru s predstavniki tega podjetja smo ugotovili, da je organizirana proizvodnja primitivno in da je treba poiskati drugega proizvajalca. Kmalu po tem je bil vzpostavljen kontakt s podjetjem »Alpine« iz Zahodne Nemčije. To podjetje proizvaja lesobetonске zidake s trgovskim imenom ISO-SPAN že 14 let in ima poleg lastne proizvodnje še šest tovrstnih tovarn v Nemčiji in Avstriji.

Marsikdo se bo vprašal, čemu ISO-SPAN? Odgovor je preprost: boljše vrednotenje manjvrednih lesnih odpadkov (nesposobnih za celulozo), ter zaradi vse večje stanovanjske in druge gradnje, veliko pomanjkanje gradbenega materiala. In zakaj proizvodnja v Bohinju? Zaradi tega, ker je teh odpadkov iglavcev, to je drobnega žamanja, kosovnih odpadkov, obrezlin in skoblanc največ v Tovarni Bohinj pri proizvodnji opažnih plošč.

Razvojni oddelk podjetja je v maju 1970 izdelal investicijski program, na osnovi katerega je DS podjetja sprejel sklep o gradnji.

Ta investicijski program je predvideval dnevno kapaciteto v eni izmeni 2382 komadov in letno kapaciteto 932.514 komadov zidakov, program proizvodnje — normalni in vogalni zidak 24 cm in normalni in vogalni zidak

17,5 cm, U zidake za preklade, izolacijske plošče, analizo trga, potrošnje materiala, energije in časa, tehnološki proces, aproksimativni predračun izgradnje, ekonomiko in rentabilnost.

Gradnja se je pričela v poletju 1970, oddelk pa je pričel poskusno obratovati avgusta 1971. V celoti je bilo do konca leta 1972 vloženi 5.574.722 din v to proizvodnjo (brez plačila tehnične pomoči), investicijski program pa je predvideval vložek 4.212.686 din, torej je bila investicija presežena za dobrih 32 %. V poizkusnem obratovanju, ki je trajalo nekako do marca 1971, se je odpravljalo manjše napake, zaposleni pa so se priučevali popolnoma novi procesni tehnologiji. V tem času so se izdelale in montirale tudi odsesovalne naprave za prah, ki je v začetku povzročal veliko zaprašenost delovnih prostorov in neprimerno delovno klimo.

Proizvodnja je počasi napredovala od nekaj 10 modelov na dan v samem začetku do danes, ko izdelava dnevno ena izmena okoli 600 modelov.

Istočasno s povečavo proizvodnje se je pojavil problem v prodaji. Zaloge so se večale, tako, da so narasle na maksimalno 152.000 zidakov. Napaka je bila storjena v tem, da se je prepozno pričelo z reklamo in seznanjanjem potrošnikov o novem gradbenem materialu. Poleg tega je v letu 1972 močno primanjkovalo cementa, kar je precej oviralo prodajo.

Prodajni sektor se je začetkom leta 1972 zavzeto in prizadevno lotil prodajne akcije ISO-SPAN-a, ki je tekla celo leto in se v letošnjem letu uspešno nadaljuje. Naj naštejemo le nekaj akcij: iz-

daja prospekta s posebnimi pojasnili in navodili, propaganda po radiu, televiziji, časopisih, zaposlitev potnika, izgradnja hiše in garaže na zagrebškem velesejmu, prodaja preko lastne trgovine in posvetovanje s projektanti in gradbeniki v letošnjem februarju na Bledu. Skoraj pri vseh akcijah je sodeloval razvojni sektor podjetja. Vse to je rodilo dobre rezultate v prodaji, v začetku sicer skromnejše, proti koncu leta, preko zime in v letošnjem letu pa prodaja presega enoizmensko proizvodnjo in se zaloge trenutno hitro zmanjšujejo.

KVALITETA

Pri ocenjevanju kvalitete ISO-SPAN zidakov ločimo kontrolo na dva glavna dela, na kontrolo oblike v dimenzijami in kontrolo trdnosti.

Začetna proizvodnja je imela dosti težav z obliko, posebno pri vogalnikih, zaradi lesenega vložka na čelu, pri ostalih pa zaradi podiranja sten pri transportu svežega zidaka skozi stiskalnico na deponijo. Stene se podirajo tudi zaradi večjega razmaka med prečnimi stenami, kot jih imajo zidaki nemške proizvodnje.

Kontrolo trdnosti opravljamo na posebni stiskalnici, kjer merimo in kontroliramo tlačno trdnost, ki običajno dvakrat presega predpisano in upogibno trdnost, ki je normalno okoli 50 % večja od internega predpisa.

Vso kontrolo opravljamo v laboratoriju oddelka, ki ima vse ustrezne instrumente in naprave za kontrolo. Nujno je dopolniti laboratorijsko stiskalnico z napravo za kontrolo trdnosti na nateg.

EKONOMIKA

Investicijski program je predvideval sorazmerno ugodne ekonomske efekte, vendar je oddelk lanske leto zaključil z izgubo 522.081 dinarjev.

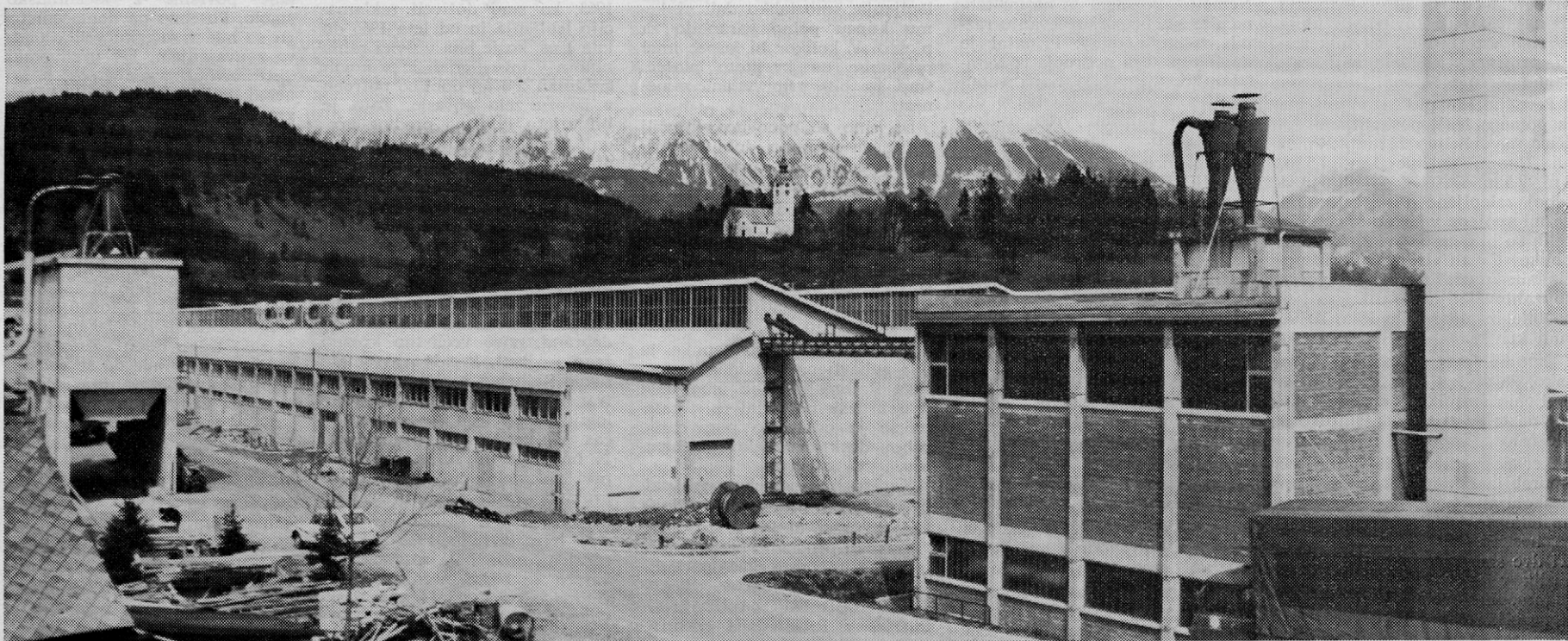
Da se izguba v letošnjem letu ne bi ponovila, je strokovni kolegij sklenil, da izdelamo sanacijski program na izračunu praga rentabilnosti. Prag rentabilnosti se izračuna na osnovi plan-skih podatkov, giblje se med 738.000 in 760.000 komadov letne prodaje, odvisno od tega, ali v letošnjih stroških kalkuliramo tudi lansko izgubo ali ne.

Take proizvodnje v letošnjem letu ni mogoče več doseči, prodajo pa bi morali približati tem količinam in da bi pokrili vse stroške in zmanjšali zaloge zidakov.

Poleg tega je potrebno za sanacijo ekonomskega stanja tega oddelka izvesti še druge ukrepe za izboljšanje ekonomike. Med te ukrepe štejemo zlasti vključitev skoblancev v proizvodnjo, zmanjšanje izmeta, varčevanje pri splošnih stroških, zmanjševanje zastojev in uvedba tehničnih norm v proizvodnjo. Vsi ti ukrepi lahko znižajo prag rentabilnosti celo do 100.000 komadov letno, to je na 638.000 do 660.000 komadov zidakov.

Kljub začetnim težavam v proizvodnji in v prodaji menim, da je bila odločitev o predelavi manjvrednih lesnih odpadkov v ISO-SPAN pravilna in da je ISO-SPAN s povečano stanovanjsko in kmetijsko izgradnjo zelo perspektiven artikel.

ing. Franc Bajt

Vrata

Vrata predstavljajo danes nekaj več kot 1/3 LIP-ove realizacije in so po obsegu proizvodnje na drugem mestu, za opažnimi elementi.

Pričetek proizvodnje tega izdelka je bil dokaj skromen. Ko je leta 1954 zaradi koncentracije žagarske predelave prenehala obratovati žaga Gorjana, se je v teh prostorih najprej razvila poskusna proizvodnja gradbenih plošč, sredic in panelk, v letu 1956 pa so bila proizvedena prva lamelna vratna krila. Prvo leto je bilo izdelano vsega 195 komadov vratnih kril, nato pa se je iz leta v leto, sicer počasi, vendar vztrajno, obseg proizvodnje večal. Občuten porast tovrstne proizvodnje je bil dosežen leta 1965, ko je bila ukinjena proizvodnja sredic in panelk. V tem času je bila montirana deset

etažna stiskalnica, italijanske proizvodnje. Kljub neustreznim in pretesnim delovnim prostorom, je zaradi pogostih manjših, toda domiselnih izboljšav tehnoloških postopkov, nabave najpotrebnejše strojne opreme ter ne nazadnje zaradi stalnega dvigovanja produktivnosti dela, rasla proizvodnja preko 20 % letno ter je bilo v letu 1972 proizvedenih preko 200.000 komadov vratnih kril, od tega 80.000 komadov kompletnih vrat.

Leta 1960 je bilo podjetje pred odločitvijo kam investirati — v primarno ali finalno proizvodnjo? Tedaj je padla odločitev v korist primarne predelave s tem, da se takoj po zaključeni rekonstrukciji žage prične z rekonstrukcijo finalne predelave. Na žalost se je rekonstrukcija tovarne vrat nato zavlekla za več

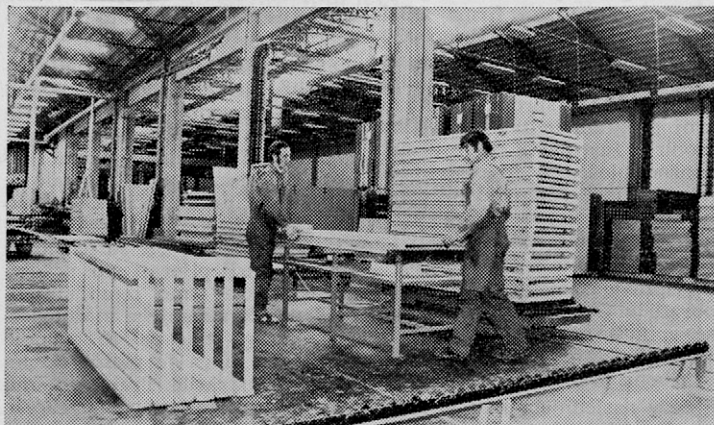
let in šele v letu 1971 smo pričeli z izgradnjo tovarniške hale. Meseca marca letošnjega leta pa smo zabeležili pričetek enoizmenskega obratovanja v tej novi hali.

Tehnološki postopek v novi tovarni, v katero smo doslej investirali nekaj preko 30 milijonov din, je prirejen proizvodnji furniranih lakiranih vrat, po katerih je največje povpraševanje, zlasti v izvozu in ki so tudi sicer najinteresantnejša. Vlaganja v našo tovarno so bila smotna. Seveda pa bo potrebno mnogo truda in prizadevanj vseh zaposlenih, zlasti pa strokovnih služb in vodstvenega kadra v tovarni, da bodo rezultati vlaganj, predvideni v tehnološkem in ekonomskem delu elaborata, realizirani.

Poudarim naj, da smo pri načrtovanju nove proizvodnje posvetili vso pozornost ustvarjanju ustreznih delovnih pogojev za zaposlene, kajti le-ti so v stari proizvodnji na Gorjani postajali vedno bolj nemogoči.

Da bi kompletirali proizvodni program vrat, se je ob ukinitvi žage v Belci, v prostorih tedanje mizarske delavnice v Mojstrani, v februarju 1972, leta razvila proizvodnja vhodnih in garažnih vrat. V povečavo proizvodne hale in ureditev tehnološkega postop-

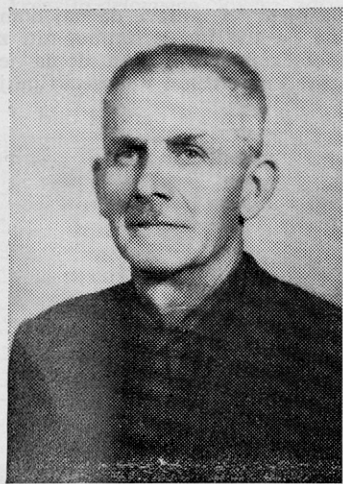
ka za serijsko proizvodnjo, je bilo vloženo preko milijon din. Po nekaj mesečni uvajalni dobi, je kljub začetnim težavam, vsled priučevanja zaposlenih na novih delovnih mestih, proizvodnjo v drugi polovici prejšnjega leta, (nadaljevanje na strani 11)

Detajl iz novih prostorov

Naš trud - današnji sadovi

K njemu sem bil namenjen, pa sem ga srečal, ko je korakal po poti ob skladišču žaganega lesa in od časa do časa postal in z zanimanjem opazoval zgradbe in naprave novozgrajenih objektov v tovarni Bled. »Ravno prav!« sem ga ogovoril. »K tebi sem namenjen.« Povedal sem mu s kakšnim namenom. »Ja, saj veš, da me zanima!« »Prmejduš, ja koliko ste novega naredili.« Zmečila sva se za naslednji dan ob osmih za ogled vseh oddelkov tovarne. Cvenkelj je bil navdušen, ko sem ga povabil, da pogleda sedanje obrate, naprave in proizvodnjo.

Cvenkelj Lojze

Prišel je že nekaj pred osmo uro z zakriviljeno palico v roki. »Ja, kako pa kaj z zdravjem Lojze?« sem ga vprašal. »Od pasu navzgor še gre, noge pa zanič. Mrzle so in ne ubogajo me. Tromboza praviho, naj vrag vzame vse skupaj!«

Tako ali drugače. Začela sva s sistematičnim ogledom zgradb, naprav, strojev in izdelkov. Lojze je bil z zanimanjem ogledoval. Ob pojasnjevanju tega ali onega, se je samo čudil. »Ja, to ste pa dobro pogruntali!« »Kaj vse imate, kje ste le toliko denarja?« Po ogledu sva se vsedla na kup hlobovine in se pogovarjala. Zaupal mi je, da je star 73 let. Upokojen je bil že leta 1956 s 35 službenimi leti. Delati je začel na Fortuni v žagalnici s tremi polnojarmeniki. Lastnik žagalnice je bil Megušar, ki je še kar dobro plačal, 6,5 dinarjev na uro. »Delali pa smo. Vse z rokami. Dva najst ur dnevno. Malicali smo kar med delom. Malo smo zmanjšali podajanje pa je šlo. Kasneje sem se zaposlil pri Muleju. Tu smo delali dvanaest ur z eno uro prostega za kosilo. Te ure nismo imeli plačane. Malica ali kosilo je bilo navadno v eni kanglei. Največkrat fižol ali krompir s kisom in bolj malo olja, redkokdaj pa vmes kakšen kosček mesa in kos kruha. Ja, pa smo morali delati, če smo hoteli živeti. Ja, danes pa veliko več in lažje naredite kot takrat,« je Lojze hitel zatrjevati še pod vtisom ogleda proizvodnje. »Z napredovanjem je bilo tudi bolj slabo. Iz skladišča v žagalnico, k cirkularju je bilo že težko priti, za gaterista še težje, v kotlovnico k lokomobili pa že skrajno težko. Ti so bili redki. Da se danes ne dela, pa tudi nobeden ne more reči. Vendar pa nisem videl kakšnega večjega trpljenja. Danes je delo gospod napram včasih. Pa še nekaj je danes čisto drugače. Odločate sami, kaj in kako. Včasih pa je odločal eden in tako je bilo. Imeli smo same stare stroje, danes pa imate toliko novega! V letih 1933–35 je bilo hudo. Ni bilo dela, niti zaslužka. Delo smo dobili le nekaj dni v mesecu. Na uro le 2,70 dinarja. Hudičevo trda je bila. Razžagali smo nekaj hlobovine, potem pa smo šli v gozd podirati stebela. Če drugega ni bilo, smo šli lastniku kositi travnike. Stari Mulej je venomer trdil, delati — in delati znati, to sta dve stvari.

V letih 1936 do vojne se je stanje nekoliko izboljšalo. Potem

pa vojna. Leta 1943 sem gozdaril na Pokljuki, tam sem pa hudo zbolel. Koncem 1944. leta sem odšel v Bohinjsko-Jesenjski odred. Z odredom sem bil tudi na Koroškem, blizu Beljaka. To so nas Avstrijci nemarno gledali. Bil pa sem tudi v prvi svetovni vojni. Ta je bila huda! Star sem bil komaj 17 let in 3 mesece, to so nas matrali!

Takoj po vojni je bilo treba delati kar po starem. Kaj posebnega se nekaj časa ni spremenilo. Imeli pa smo delo. Delal sem v brusilnici. Dobrih deset let pa sem delal na obratu kot upokojenec — honorarno. Kaj hočem drugega še reči, da imate sedaj stvar dobro vpeljano. Toliko novega ste naredili, čudo, čudo...! Želim pa, da podjetje še naprej tako napreduje. Včasih se na desetletja ni veliko naredilo. Zaposlenih nas je bilo zelo malo. Sedaj vas je pa že čez tristo.« »Nič preveč ne piši,« me je opomnil Lojze, ko sem ga vzpodbujal, če ima še kakšno željo, da kaj napišem. »Kar sam še kaj napiši, ali pa napiši še kaj o kom drugem. Polajnar Jože je še dalj časa delal na Mulejevi žagi! Nič ne pomaga,« je še dodal Lojze. »Pobralo nas bo. Nog od kolen navzdol ne čutim. Včasih je malo bolje. Delati ne morem. To je pasje življenje. Dolgočasno je, če ne moreš delati. Pa kaj hočemo, do konca moramo.« Lojze nam je zaželel še veliko napredka. Vsi zaposleni pa želimo tudi njemu in vsem ostalim upokojencem LIP-a mnogo zdravja in zadovoljnih dni.

Ko smo bili upokojenci v letošnjem letu povabljeni na ogled tovarne Bohinj, smo lahko samo ugotovili velik napredek in modernizacijo. Nehote se človek ob vsem tem zamisli in spomni na prve začetke po vojni, na takratne delovne pogoje in na vse težave, ki so se iz dneva v dan vrstile.

Komar Anton

Začeli smo takorekoč praznih rok obnavljati porušene in požgane žage, ker je Ministrstvo za gozdarstvo in lesno industrijo izdalo nalog, da je potrebno vse žage čimprej obnoviti. Povpraševanje in potreba po žaganem lesu je bila velika, treba je bilo obnoviti porušeno domovino.

Najprej smo za silo usposobili žago »Tomaž Godec« (Impeks). Očistili in premazali smo polnojarmenika in dve krožni žagi, ker je bilo vse skupaj poškodovano od ognja. To nam je omogočilo žaganje lesa, ki smo ga rabili za obnavljanje druge. Leta 1945 smo začeli obnavljati žago v Soteski, ki je bila prav tako požgana. Pri popravilu polnojarmenika te žage nam je bila v veliko pomoč delavnica Ulčar v Gorjah. Po usposabljanju te žage sta začeli obratovati še žagi na Bohinjski Beli in Markeževa v Bohinjski Bistrici.

S tem je bila takorekoč zaključena prva faza obnove.

Kako je bilo takrat z dohodom in sečnjo hlobovine, vedo dobro gozdarji. Zaradi pomanjkanja strokovne delovne sile, so to delo opravljale mobilizirane briga-

de in posledice so se pokazale v nepravilni obdelavi lesa, nepravilni sečnji, nepravilnih dolžinah, skratka bili smo priča nestrokovnemu izkoriščanju naših gozdov. Mnogo se je delalo udarniško, kar je imelo dobre in slabe strani. Ti udarniški delavci so nakladali in razkladali vagone desk, celuloze in drv. Zanje je bilo potrebno preskrbeti hrano, kar pa dostikrat ni bilo lahko. Prenekateri so bili bolj aktivni pri jelu kot pri delu, zato so naši redno zaposleni delavci morali večkrat opraviti njihovo delo. Ne morem pa mimo dejstva, da so pa bile nekatere udarniške grupe zares delovne in so veliko pomagale in to za edino plačilo — hrano.

Sledila je delna rekonstrukcija žage »Tomaž Godec«. Vsa naša mehanizacija je bila sestavljena iz krampov in lopat in seveda pridnih in delovnih ljudi, katerih delo je bilo zares težavno. Iz tega časa je ohranjenih še dosti slik in drugega dokumentarnega gradiva in človek se danes sprašuje: »Smo res vse to zmogli z golimi rokami in delovno predanostjo?«

Postopoma, vendar vztrajno, je delo napredovalo in leta 1949 je bilo že moč uporabljati 3 polnojarmenike in bločno tračno žago. Uredili smo tudi skladišče, po njem speljali tire za prevoz lesa v žago in razrezanih desk na skladišče. Postavljen je bil tudi premični voz z električnim pogonom, kar je bil vsekakor napredek. Malo kasneje je bil montiran transporter za dovoz hlobovine v žago, istočasno pa se je začelo urejevati skladišče hlobovine. Pridobitev v pozitivnem smislu je bila švedska sušilnica, kapacitete 30 m³ žaganega lesa dnevno.

Delovni pogoji so bili težki, ni bilo zaščitnih oblek, posebno ne za delavce, ki so svoje delo opravljali na prostem in so bili izpostavljeni vremenskim neprikljam.

Težko je bilo tudi s prehrano; ustanovila se je menza in se zopet ukinila. Prav tako ni bilo rožnato s prevozi ljudi na delo. Bolj oddaljeni so se vozili na delo s kolesom ali pripešali — takrat avtobusov še ni bilo.

Doživeli smo prve začetke finalnih izdelkov. To so bili Jaffa zaboji, lesna volna, lesne vrvi in lesna moka. Le slednji artikel izdelujemo še danes, ostali so se zaradi nerentabilnosti ali slabega povpraševanja ukinili.

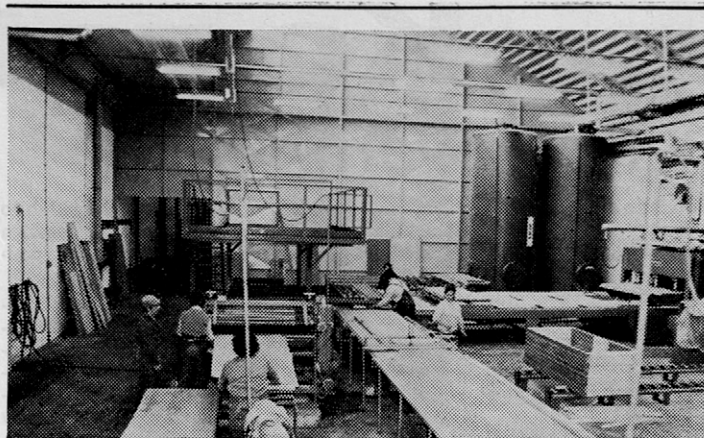
Vseskozi nas je spremljal problem energetskega pogona; na silo razmer se je zgradila mehanična delavnica za tekoča popravila strojev. Veliko pomožnih strojev in rezervnih delov smo morali izdelati sami, če smo hoteli kolikor toliko nemoteno obratovati.

Iz vseh teh skromnih in naporih prvih korakov se je počasi izoblikovala današnja podoba Tovarne Bohinj, ki je v svoj proizvodni program vključila še proizvodnjo gradbenih plošč in ISO-SPAN zidakov ter se s tem uvrstila med proizvajalce materialov za gradbeništvo.

Napredek je res velik, če pomislim, kako smo začeli. Tovarna sedaj zaposluje veliko število delavcev, kar ni brez pomena za celo dolino. Delo je tako mehanizirano, da zdajšnji napori niso niti senca takratnim, res težavnim delovnim pogojem.

Seveda ima pa vsak napredek tudi svoje senčne strani. Pri tem tempu razreza kvaliteta desk ni več taka, kot je bila včasih. Deske so bolj kosmate in ne gladke. Res da gredo vse deske v predelavo, toda potrebno je več skobljanja — sicer pa je stvar ekonomike.

To pač misli človek, ki je čez 40 let delal za lesno industrijo, v dobrih in slabih časih. Veseli me vsak napredek, ki ga je moč videti v lesni industriji, posebno pa še pri LIP Bled, zato želim obilo uspehov in napredka celotnem kolektivu še v naprej.

Vrata - posnetki iz proizvodnje v novi hali

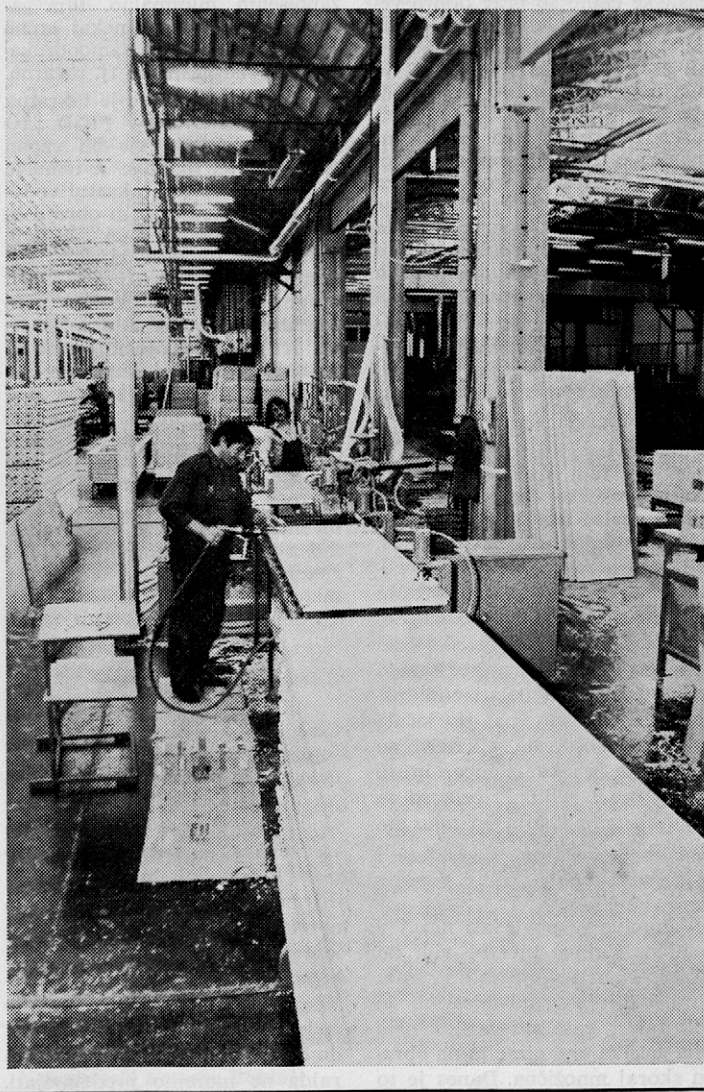
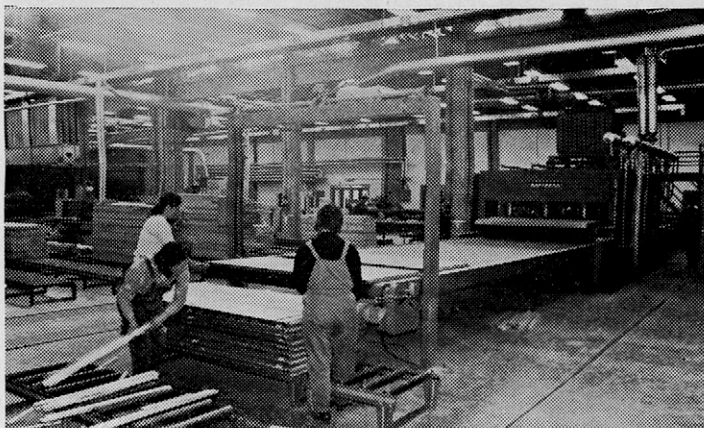
(nadaljevanje s strani 10)

lepo stekla in danes 40 članski kolektiv dosega načrtovan obseg proizvodnje kvalitetnih vhodnih in garažnih vrat.

stransko svetlobo in nadsvetlobo), ker se bodo sicer nižali tudi naši osebni dohodki.

ing. Kastelic

Sedanja struktura proizvodnje sobnih in vhodnih ter garažnih vrat trenutno ne kaže vzpodbudnih finančnih rezultatov, kar niti ni čudno, saj prodajamo po cenah iz leta 1969, medtem ko so se v tem času cene osnovnih izdelavnih materialov povečale tudi preko 100 % (eksotični les). Zato moramo storiti vse, da bomo proizvajali tak asortiman, ki nam jamči ugodne finančne rezultate (furnirana vrata, razširiti asortiman pri vhodnih vratih s

Ko zatuli sirena...

v tovarni Bled

Srednje veliki požar na poslopiju takratne žage Gorjana, leta 1956, je vzbudil zaskrbljenost med delavci kolektiva. Zato so začeli s pripravami na ustanovitev gasilskega društva.

Že v začetku leta 1958 je ustanovno listino društva na LIO Gorjana podpisalo 25 članov in članic.

Tudi delavci na LIO Rečica niso zaostajali, saj je že istega leta začelo delovati novoustanovljeno gasilsko društvo s 14 člani.

PIGD LIO Gorjana in PIGD LIO Rečica sta bila registrirana vsaka za sebe in delovala na svojem območju samostojno. Leta 1962 je IGD Gorjana prenehalo delovati kot samostojno društvo in se združilo z IGD LIO Rečica.

Število članov in članic v društvu je stalno naraščalo in se izpopolnjevalo v znanju tako, da

si je v času 1958—1972 pridobilo izpit za izprašanega gasilca 76 članov in članic ter 7 podčastnikov.

Imena članov in članic v društvu so se vsled stalnega menjavanja delovnih mest, stalno menjala, toda prizadevnost in moralna v društvu sta ostala. Izurjenost in pripravljenost članov in članic ter celotnega delovnega kolektiva sta pripomogla, da je bil vsak požar že na začetku pogašen.

Člani in članice IGD tovarne Bled so si s trdno voljo in prizadevnostjo na vajah pridobili toliko znanja, da so danes sposobni nastopiti na vseh gasilskih tekmovanjih širom po Sloveniji, kar dokazujejo mnoga priznanja, značke in pokali, posebno še pri ženski desetini.

Prosič Janez

v tovarni Bohinj

Kakor morajo v vsakem podjetju rasti vse službe istočasno, da se tako dopolnjujejo, tako je začelo rasti tudi gasilstvo v naši tovarni. Še ko je bila da-

drugače. Če preskočim redosled zaradi primerjav, lahko ugotovim, da so bili takratni gasilci bolj skromni, z malim zadovoljnimi in bolj homogeni. In kaj jih

Otvoritev gasilskega doma v Bohinju

našnja tovarna majhen obrat, skoraj obrtniškega značaja, se je začelo postavljati vprašanje požarne varnosti. Začetniki naše gasilske enote so prav dobro vedeli in se zavedali, kot se danes mi, kaj je takratni obrat pomenil za Bohinj. Že v letu 1947 je bila ustanovljena takratna gasilska četa — roj. Povsod so začetniške težave in tudi tu jih ni manjkalo. Ni bilo opreme, orodja in posebnih prostorov za shranjevanje še tistega malo, kar so imeli. Tudi z nabavo je bila težava in so se začetniki morali naslanjati na samoiniciativo in iznajdljivost, da so preskrbeli osnovne stvari. Kot pobudniki za bolj organizirano in kompaktno delo gasilstva na obratu so bili: tov. Ravhekar Miloš, tov. Taler Niko, tov. Medja Janez, tov. Šuligoj Ludvik, tov. Lesar Franc in tov. Kusterle Jakob, ki je postal tudi prvi poveljnik takratne gasilske čete. Vendar je bil le malo časa in ga je nato nadomestil tov. Ravhekar Miloš. Z rastjo obrata se je nudila potreba po boljši opremi, orodju in shrambi, t. j. gasilskem domu. Že leta 1947 je gasilska četa dobila prvo motorno brizgalno in s tem začela delati tudi navzven. Istočasno pa je jačala svoje gasilske vrste, v katerih so bile tudi ženske članice, in to kar 20 po številu. Pričela so se gasilska tekmovanja, in tako sta moška in ženska desetina v letu 1948 na Jesenicah vidno izstopali od ostalih.

Zanimivo je pogledati nazaj v matične knjige, kjer se vidi takratno članstvo in njihova struktura. Vsiljuje se mi misel, da je bilo takrat čast biti gasilec in je bila gasilka organizacija na obratu skoraj množična. Danes je to

je družilo, ali je bila to politična zavest, ali pa poklicno veselje do tega humanega dela. Danes je aktivnih članov, glede na število zaposlenih, minimalno. Tem gasilcem je ostalo še nekaj srčne kulture in veliko samoodrekanje v korist gasilstva tj. tovarne.

Od leta 1950, ko se je takratna četa preimenovala v PIGD LIO »TOMAZ GODEC« je bil vzpon društva hiter in velik. K temu je veliko pripomogel takratni vodilni kader v podjetju in obratu in kasneje samoupravni organi. Zgrajen je bil gasilski dom. Delavski svet je društvu podaril prapor, kupili so gasilski avto znamke FORD, ki je dobrih deset let služil svojemu namenu, kasneje pa smo dokupili še eno motorno brizgalno, kar je bilo tudi nujno potrebno. Vsako leto posebej se je dokupovalo opremo in orodje, tako kakor so pač kazale potrebe obrata — tovarne. Danes razpolagamo z veliko inventarja in ga še dopolnjujemo z moderno opremo, in tako sledimo času. Kaj pa nam še manjka bom navedel na koncu.

Današnje članstvo Gasilskega društva je po strukturi aktivnega članstva staro. Vzrok! Dotok mladih zaposlenih je pre-majhen. Kar pa je članstva, je v redu in tudi strokovno usposobljeno, tako, da je kos vsaki nalogi. Ne more pa ta peščica prostovoljnih gasilcev imeti pregleda nad stanjem današnje tovarne, ker so razbiti po posameznih oddelkih in so tam skoraj neopazni. Brezupno vabimo novozaposlene v gasilske vrste, a le redko se nam posreči dobiti koga. Pa še od teh pretežna večina že takoj v začetku pokaže nedelavnost in nezainteresiranost do dela. Takih gasilcev pa si skorajda ne moremo predstavljati.

Veliko damo v naši tovarni na preventivo, če pa pogledamo, kakšna je koncentracija kapitala in koliko je delovne sile, še premalo. Dnevno se opozarja zaposlene na nujnost preventivnih ukrepov in spoštovanje predpisov, a velikokrat je to brezuspešno.

Vsak, kdor bo prebral ta članek, naj se zamisli in vpraša: »Kaj bi bilo, če zgubimo tovarno?« Takoj bo vsakemu jasno,

da je gasilska organizacija potrebna tako kot voda žejnemu v puščavi.

Že popreje sem navedel, da bom nazadnje povedal, kaj manjka še od opreme našemu društvu in to je GASILSKI AVTO. Načelno se dogovarjamo kako bi zbrali sredstva. Večini je že znano iz gotovih razprav, da je zamisel za zbiranje sredstev, prostovoljno delo vseh zaposlenih,

ker le na ta način bi lahko zbrali potreben denar, ki pa bi bil bogato naložen v avtomobilu. Na koncu bi pozval vse zaposlene v naši tovarni, da se pridružijo delovni akciji in naredijo 8 prostovoljnih del. ur v korist avtomobila, jaz pa se Vam v imenu gasilcev in vseh ostalih že vnaprej zahvaljujem za razumevanje.

Predsednik društva:
Janko Kavčič

Počitniški dom in oddih

S ponosom smemo trditi, da ima naše podjetje počitniški dom, ki je eden od najlepših na področju okolice Portoroža.

Ko dajemo vsestranski obracun dela ob 25. letnici obstoja podjetja, upravičeno ugotavljamo, da smo vedno skrbeli za razvedrilo in oddih delovnega človeka.

Razdejana domovina je zahtevala od delovnega človeka velikih naporov za odstranitev posledic vojne. Sindikati so se takoj vključili v gospodarjenje z organizacijskimi in političnimi vplivi za povezavo delovnih ljudi. S tem so prevzeli tudi dolžnost, kako delavcu nuditi oddih in razvedrilo. Uredili so skupne počitniške domove. Za lesno industrijo je bil dom v Lovranu in Medveji. Podjetja so pošiljala tja z napotnico svoje člane, seveda v omejenem številu.

Dobri gospodarji, tako tudi naše podjetje, pa so prišli na idejo, postaviti si svoj počitniški dom na morju.

Iz obstoječe dokumentacije se vidi, da so se pričeli razgovori med LIP Bled in občino Piran v začetku leta 1958 in sicer o dodelitvi zemljišča za dom. Razgovori so bili uspešni in je podjetje dobilo zaproseno zemljišče s starim manjšim poslopjem, last SLP.

Še v istem letu se je začelo z adaptacijo — usposobljena je bila kuhinja, kleti, jedilnica, sanitarije in pet sob s 15 ležišči. Kupljenih pa je bilo še 10 rabljenih šotorov.

Za osnovevanje doma je podjetje dalo 5.781.194 din in sicer za nabavo materiala, delo pa je bilo opravljeno udarniško.

Zanimanje ze letovanje v domu je bilo vedno večje. Razporeditev prijavljenih v sobe in šotore je dostikrat povzročila nevoljo, kar pa je dalo povod za dozidavo doma.

V letu 1960 se je že pripravila dokumentacija, v mesecu februarju 1961 pa se je začelo z gradnjo. Adaptacija je bila dokončana šele v letu 1962, ker smo zaradi sezone delo prekinili.

S to dozidavo se je pridobilo 12 sob z 31 ležišči.

V letu 1963 pa je Združeno industrijsko podjetje Tržič vložilo prošnjo na LIP Bled, da bi jim dovolili nadzidati nad ploščo jedilnice, sobe. Ker je bila prav ta plošča, zaradi pronicanja vode, problematična, je LIP Bled dovo-

lil nadzidavo in tako si je omenjeno podjetje pridobilo deset ležišč. Vložena investicija je bila pogodbeno vezana na uporabo

lagojene so zahtevi, da naj dom ne posluje niti z izgubo, niti z dobičkom. Kapaciteta doma je zasedena v celoti v mesecih julij

Gradbena grupa, ki nam je postavila dom

pridobljenih ležišč za deset let, rok je potekel z letom 1972.

Z razširitvijo doma in večjim obiskom pa je postajala problematična kuhinja, ki ni več ustrezala potrebam, še manj pa zahtevam inšpekcijskih služb Obalne sveta Koper, ki so s svojim zapisnikom v letu 1971 zadolžile podjetje, da je potrebno preurediti: kuhinjo, kleti, sanitarije in drugo.

Adaptacija bo opravljena v letu 1973. Pridobili bomo zopet deset ležišč in bo skupna kapaciteta doma 66 ležišč in prav toliko sedežev v jedilnici.

Poseben problem v tem kraju pa je bila, do leta 1968, preskrba z vodo. V prvih letih jo je bilo potrebno voziti iz Lucije. Nato je bil zgrajen vaški bazen s črpalko, zgradili smo svoj bazen za rezervno, v letu 1968 pa je bil ta kraj vključen v rižanski vodovod.

Po vsaki adaptaciji ali drugi ureditvi, je postal dom udobnejši. Postal je priljubljen našim ljudem, čeprav je od morja odmaknjen par minut hoje.

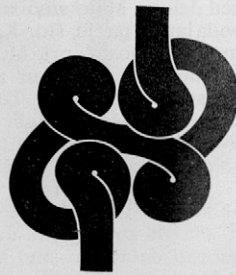
Še posebno so v domu zadovoljni starši z majhnimi otroki, saj so otroci pri svoji igri na dvorišču doma in okolici varni. Take družine so redni obiskovalci doma.

Cene uslug v domu so sprejemljive za člane kolektiva. Pri-

in avgust, posebno pa še ob sobotah in nedeljah.

Dom je zaprtega tipa in je namenjen le članom našega kolektiva in njihovim svojcem. Dovoljeno pa je v dom sprejemati tudi člane kolektivov, s katerimi ima naše podjetje kooperacijsko pogodbo.

Kot je bilo že omenjeno v našem časopisu, bi pa bilo koristno dom registrirati kot dom odprtega tipa in tako nuditi usluge tudi drugim. S tem člani kolektiva ne bi bili prizadeti, saj bi za njih še vedno rezervirali meseca julij in avgust, pridobili pa bi nekaj sredstev za tekoče vzdrževanje doma.

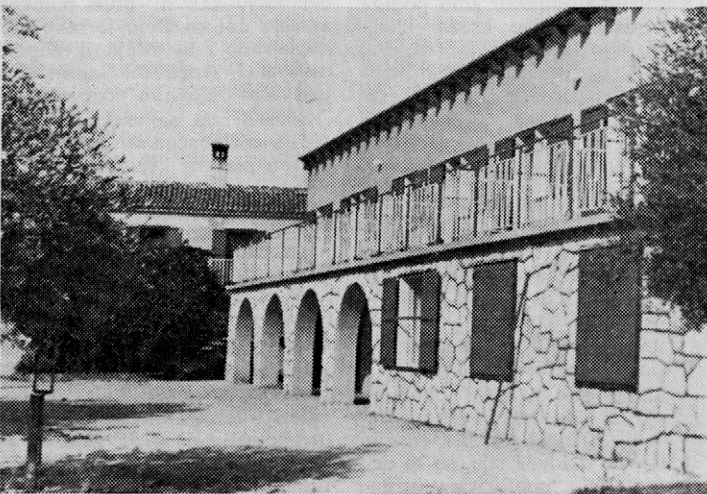

Dom naj tudi v bodoče služi svojemu namenu. Vzdrževan naj bo tako, da bo bivanje v njem prijetno.

V času petnajstletnega obstoja doma in 25 let obstoja podjetja, je bilo mnogo narejenega za oddih naših ljudi, vendar pa še ne dovolj, da bi z delom zaključili.

Ob tem jubileju želim, da bi sodelavci še v večjem številu obiskovali počitniški dom in se v njem odpočili in razvedrili.

Iskra Stanko

**Dopisujte
v Glasilo**

Šport in rekreacija

S športom in vsesplošno rekreacijo se mladji in starejši člani našega kolektiva zelo radi ukvarjajo, saj se zavedajo, da šport krepi človeka in njegovo zdravje. Zato zasledimo športno udejstvovanje že vrsto let nazaj, ko so se pričeli s športom baviti že v času ustanovitve podjetja, najprej kot individualisti, nato pa organizirano v večjih skupinah, ko je bila naše podjetje še dislocirano po večjih krajih Gorenjske, so bili uspehi manjši in športnikov je bilo manj, kajti pravega organiziranega športa se še ni gojilo in je bilo tovrstno razvedrilo združeno s splošno rekreacijo delovnega človeka, združeno z izleti. Tekmovanje so se udeležili zgolj le najbolj zavzeti ljubitelji te rekreacije.

V obdobju od leta 1948 do 1960 je bilo športno življenje najbolj razgibano na obratu Bohinjska Bistrica. Največ zanimanja je bilo za smučanje in sankanje, saj so smučarji, predvsem pa sankarji, dosegli na raznih sindikalnih tekmovanjih zelo dobre uspehe, seveda je bilo precej zmagovalcev, predvsem sankarjev, ki so bili tedaj najboljši v Sloveniji prav članov našega kolektiva. Manj pa so bile razvite letne športne panoge, saj se je gojil samo nogomet, nekoliko bolj so bili aktivni strelci, igrali pa so tudi namizni tenis, odbojko in šah. Velik razmak k napredku v športu pa je bil narejen po letu 1960, ko smo se pričeli baviti s

Marjan Jakopič, Franc Gregorič in druge. Prav ti športniki so nas zelo uspešno zastopali na republiških tekmovanjih v smučanju, gozdarjev, lesarjev in lovcev. To tekmovanje je eno izmed največjih sindikalnih tekmovanj v Sloveniji. Na prvih treh tekmovanjih smo vsako leto prinesli domov pokale in diplome z visokimi uvrstitvami:

1961 (Črna na Koroškem)
Mencinger Anton prvo mesto v tekih.

Ekipno LIP Bled prvo mesto v tekih — moški.

Rozman Anica prvo mesto v tekih.

Ekipno LIP Bled prvo mesto v tekih — ženske.

Arh Jože osmo mesto v veleslalomu.

Rozman Anica prvo mesto v veleslalomu.

Ekipno LIP Bled tretje mesto v veleslalomu — moški.

Ekipno LIP Bled prvo mesto v veleslalomu — ženske.

1964 (Črmošnjice)

Ekipno LIP Bled prvo mesto v tekih — moški.

Ekipno LIP Bled drugo mesto v tekih — ženske.

Ekipno LIP Bled drugo mesto v veleslalomu — ženske.

1966 (Krvavec)

Jakopič Marjan drugo mesto v tekih.

Dornik Pavel četrto mesto v tekih.

podjetju so se naši sankarji udeležili prav vseh tekmovanj, ki so jih sindikalne organizacije priredile v Sloveniji. Uspehi so bili veliki, še največji so bili na zlatih delovnih kolektivov. Na prvem takem tekmovanju, ki je bilo v Bohinju 1961 leta, je bila naša ekipa prva, med posamezniki pa so zasedli naslednja mesta:

Ženske — tekmovale sanji:
2. Rozman Marica, 3. Taler Cilka, 6. Zakrajšek Ljubica.

Moški — tekmovale sanji:
4. Pintar Jože, 11. Mencinger Viki, 12. Sorli Peter.

Dvosedi (moški) — tekmovale sanji:
2. Mencinger Viki-Sorli Peter.

Ženske — navadne sanji:
14. Kožar Fanči, 16. Rozman Minka, 21. Rozman Anica.

Moški — navadne sanji:
8. Bučar Franc, 24. Cerkovnik Janez, 27. Stare Alojz.

Dvosedi (moški) — navadne sanji:
5. Bučar Franc-Mencinger Janez.

Drugo tako tekmovanje je bilo na Jesenicah, kjer je bila naša ekipa ponovno prva, na tretjem in zadnjem tovrstnem tekmovanju v Trzinu pa smo bili nekoliko slabši. Vsako leto je bilo v Bohinju sindikalno tekmovanje sankarjev, ki so se potegovali za najboljšo uvrstitev med člani kolektiva. Zaradi resnega in vestnega dela ob pomoči neutrudljivih sankarskih delavcev Suligoja, Hodnika, Robiča in drugih, so zrasli dobri sankarji, ki so bili večkrat uvrščeni v slovensko reprezentanco, ki je zastopala Jugoslavijo na evropskih in svetovnih prvenstvih. Na teh tekmovanjih niso bili uvrščeni prav v vrh, toda za jugoslovanske razmere v sankanju, so bili ti dosežki uspešni. Na občinskih sindikalnih tekmovanjih so bili naši sankarji vedno med prvimi in to je vzbudilo med mladino veliko zanimanje za sankanje. V zadnjem času pa se mladina vse bolj ukvarja s smučanjem in je sankarji šport v podjetju precej zamrl, toda upati je, da bo zaradi ugodnih vremenskih razmer in terenov v okolici našega podjetja, sankanje ponovno zaživelo in bo v tovarni prav tako organizirano tekmovanje v sankanju, kot je danes smučanje.

STRELJANJE

Tovrstno športno udejstvovanje zasledimo v analih športa v našem podjetju že zelo zgodaj, saj je bila ustanovljena pri sindikatu v podjetju sekcija, ki je združevala strelce. Vsako leto so se udeležili tudi raznih tekmovanj v občini, sodelovali pa so tudi na republiških tekmovanjih z več ali manj dobrimi uspehi. To je ena izmed redkih športnih vej v podjetju, ki se goji od ustanovitve podjetja pa do danes in je vseskozi aktivna.

ŠAH

Najmanjše zanimanje od vseh panog ima šah, pa čeprav je bilo vloženo že večkrat veliko truda, da bi to lepo športno panogo oživel in vzgojili dobre šahiste. Toda uspeli smo manj kot je bilo zaželeno, tako da so uspehi šahistov, ki so kljub neorganiziranosti nastopili na večjih tekmovanjih, toliko večjega pomena za nas. Še vedno se najdejo v podjetju šahisti, ki so pripravljeni ustanoviti šahovsko sekcijo in upati je, da jim bo to v bodoče tudi uspelo.

NOGOMET

Z nogometom se člani našega kolektiva že od nekdaj radi ukvarjajo, predvsem v tovarni v Bohinju. Še večje zanimanje za to panogo pa je bilo po letu 1952, ko je naše podjetje s pomočjo TVD Partizana Bohinj v Bohinjski Bistrici izgradilo nogometno igrišče. Nogometaši so se večkrat pomerili s svojimi vrstniki

Start

iz drugih podjetij in skoraj vedno so bili zmagovalci. Leta 1967 so bili 3. v nogometu — v okviru tekmovanja jugoslovanskih športnih iger na področju naše občine. Večkrat so sodelovali tudi na občinskem tekmovanju v nogometu, ki so ga organizirale sindikalne organizacije v naši občini, kjer pa naši nogometaši niso dosegli vidljivih rezultatov.

Od leta 1970 pa se je naše podjetje vključilo v največje tekmovanje v letnih športnih panogah lesarjev iz celotne Slovenije. Tega leta so bile prve tekme imenovane Lesarijada, športne igre delavcev lesne industrije Slovenije v Novem mestu. Na teh tekmovanjih pa smo dosegli že nekaj lepih uspehov:

I. Lesarijada (Novo mesto — organizator NOVOLES) 1970

Sodelovali smo samo v kegljanju z moško ekipo in dosegli odlično drugo mesto.

II. Lesarijada (Celje — organizator SAVINJA) 1971

V skupni uvrstitvi smo dosegli 13. mesto izmed 22 udeleženihi ekip. Med posameznimi panogami pa smo bili uvrščeni:

- 3. kegljanje moški
- 7. šah moški
- 8. streljanje moški
- 13. odbojka moški

Z ženskimi ekipami nismo sodelovali.

III. Lesarijada (Cerknica — organizator BREST) 1972

V skupni uvrstitvi smo dosegli 12. mesto izmed 33 udeleženihi ekip. Med posameznimi panogami pa smo bili uvrščeni:

- 6. odbojka ženske
- 10. šah moški
- 8. kegljanje moški
- 13. odbojka moški
- 13. streljanje moški
- 16. streljanje ženske
- 16. nogomet moški
- 14. kegljanje ženske

Na tem tekmovanju nismo sodelovali v dveh panogah: moški v balinanju in ženske v šahu.

IV. Lesarijada (Nova Gorica — organizator MEBLO) 1973

V skupni uvrstitvi smo dosegli 16. mesto izmed 43 udeleženihi ekip. Med posameznimi panogami pa smo dosegli naslednje rezultate:

- 3. odbojka ženske
- 7. streljanje moški
- 7. odbojka moški
- 12. kegljanje moški
- 13. kegljanje ženske
- 15. streljanje ženske
- 18. šah moški
- 22. mali nogomet moški

Na tem tekmovanju nismo sodelovali v balinanju moški in šahu za ženske.

Poleg skrbi za svoje športnike, predvsem v vzgoji in financiranju, pa naše podjetje nudi tudi drugim športnim klubom in društvom, kjer so včlanjeni člani našega kolektiva in se ukvarjajo z raznimi panogami, finančno pomoč. Pomagalo je pri izgradnji nogometnih stadionov na Bledu, Bohinju in Kropi, telovadnico v Bohinjski Bistrici, finančno vsako leto podpre velike mednarodne FIS tekmovanja v Kranjski gori, Bohinju in Planici, vedno je bilo prav naše podjetje eno izmed prvih, ki je z denarjem in opremo podprlo planinsko odpravo na Himalajo, katere se je udeležil tudi član našega podjetja Kofler Zvone. Poleg tega je naše podjetje tudi pokrovitelj nad tekaškim tekmovanjem za Memorial Jakopič Marjana in pokrovitelj velikega mednarodnega FIS »A« tekmovanja v Bohinju, organizatorji tega tekmovanja so po večini iz našega kolektiva.

Prav je, da se tudi v bodoče posvetimo še več športu, da pridobimo še več članov kolektiva v športno društvo, ki združuje vse športnike LIP Bled, saj bomo le s pomočjo športa in rekreacije pripomogli k zdravju našega delavca in k splošnemu zadovoljstvu mladih v kolektivu. Če nam bo to uspelo, potem lahko pričakujemo še večjih uspehov na tekmovanjih, naši športniki bodo uspešno zastopali podjetje na zimski in letni Lesarijadi, katerih se vsako leto udeležuje vse večje število športnikov.

Zile

Spomin iz Kroepe — februar 1956

športnim življenjem bolj aktivno in organizirano. Velik poudarek je bil dan smučanju, ki je predstavljal ljudski šport prav v Bohinju in deloma tudi na ostalih področjih, kjer ima naše podjetje svoje obrate. Kljub velikim naporom, da bi pospešili dejavnosti letnih športnih panog, pa takrat še nismo povsem uspeli.

SMUČANJE

Vsako leto so bila organizirana medobratna tekmovanja v veleslalomu za moške in ženske v vseh starostnih skupinah, po letu 1970, ko je bilo ustanovljeno tovarniško športno društvo, pa so se tekmovanja preimenovala v prvenstvo LIP Bled. Poleg veleslalomu so bile vedno tudi tekme v tekih. Največ uspeha so imeli smučarji obrata Bohinjska Bistrica predvsem v veleslalomu, smučarji obrata Rečica pa so bili boljši v tekih. Ekipni zmagovalci pa so bili vedno iz Bohinja. Zaradi velikih izbir smučarskih terenov, ki jih imajo prav vsi naši obrati (tovarne), so bila tekmovanja vsako leto drugače, in sicer eno leto v Bohinju, drugo na Bledu, nato v Mojstrani, pa v Podnartu itd. Doslej je bilo v podjetju že 9 medobratnih zimsko-sportnih tekmovanj našega podjetja. Prav ta tekmovanja so zbrala in vzgojila množico dobrih smučarjev, ki so na občinskih sindikalnih tekmovanjih, katerih se vsako leto udeležimo, dosegli že velike uspehe, med njimi precej prvih mest, predvsem v tekih, saj smo imeli v naših ekipah tudi člane državne reprezentance: Dornik Pavel,

Ekipno LIP Bled prvo mesto v tekih — moški.
Ekipno LIP Bled prvo mesto v tekih — ženske.
Ekipno LIP Bled tretje mesto v veleslalomu — ženske.

1968 (Črna na Koroškem)

Ekipno LIP Bled drugo mesto v tekih — moški.

Ekipno LIP Bled drugo mesto v tekih — ženske.

Ekipno LIP Bled tretje mesto v veleslalomu — ženske.

Ekipno LIP Bled sedmo mesto v veleslalomu — moški.

Veber Anica deseto mesto v veleslalomu.

Gregorič Franc prvo mesto v tekih.

Kofler Zvone 19. mesto v veleslalomu.

Veber Anica peto mesto v veleslalomu.

LIP Bled v skupni uvrstitvi 2. mesto.

Nastopili smo doslej na vseh tovrstnih tekmovanjih, bilo jih je 14, enkrat pa smo sodelovali tudi na edinem državnem prvenstvu lesarjev, lovcev in gozdarjev (1963) na Jahorini. V zadnjih letih se je to tekmovanje v Sloveniji zelo razširilo, nastopali so kvalitetni tekmovalci, tudi člani državne reprezentance, zato uspehi naših športnikov niso bili več tako vidni, pa kljub temu za nas še uspešni.

SANKANJE

Poleg smučanja je bil tudi sankanje zelo zanimiv šport pri naših tekmovalcih. Poleg tekmovanj, ki so bila organizirana v

Nogometaši tovarne Bohinj

